

ODTÜ
GAZİANTEP KAMPUSU

ÖNSÖZ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Gaziantep Kampusu ile ilgili mimari proje çalışmalarına 15.7.1973 tarihinde başlanmış olup ilk etapta yapılması plânlanan binaların projeleri bitirilmiş durumdadır.

Sunduğumuz belgeler sadece 10 aylık bir çalışmanın ürünlerinden bazı örnekler olup, genel anlamda bir fikir vermek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu broşürü çıkarmak yolundaki girişimimizi destekleyen Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Tarık Somer, Sayın Rektör Yardımcılarımız Prof. Dr. Ilgaz Alyanak ve Assoc. Prof. Dr. Mustafa Doruk'a teşekkürlerimi sunmayı borç bilmekteyim.

Ankara 20.6.1974

O.D.T.Ü. Gaziantep Kampusu
Proje Yöneticisi
Asosye. Prof. Enis Kortan.

O. D. T. Ü. GAZİANTEP KAMPUSU PROJESİ

PROJE YÖNETİCİSİ

Asosye Prof. Enis Kortan, Yük. Müh. Mimar

I. MİMARİ PROJE GRUBU

**Genel Vaziyet Planı ve
Öğretim Üyelerinin Büro, İdare, Sınıf ve Anfileri**
Asosye Prof. Enis Kortan

Araştırma Yardımcıları

Mimar Halûk Bozoğlu (O.D.T.Ü.)
Asistan İbrahim Canbulat (O.D.T.Ü.)
Mimar Türker Keremoğlu (O.D.T.Ü.)
Mimar Osman Güreli (O.D.T.Ü.)
Öğrenci Hakkı Tosun (O.D.T.Ü.)
Karayolları Danışmanı
Yük. Müh. Mimar Hikmet Duruer (İ.T.Ü. - T.C.K.)

Makina Mühendisliği Bölümü Laboratuvarları

Asosye Prof. Adnan Taşpınar, Yük. Müh. Mimar

Araştırma Yardımcıları

Mimar Serdar Haybat (O.D.T.Ü.)
Mimar Reşat Toklu (O.D.T.Ü.)
Öğrenci Reşat Toklu (O.D.T.Ü.)
Mimar Halûk Tazebay (O.D.T.Ü.)
Öğrenci Ali Bahadır (O.D.T.Ü.)

Öğrenci Yurdu

Öğretim Görevlisi Teoman Aktüre, Yük. Müh.
Mimar
Öğretim Görevlisi Türel Saranlı, Yük. Mimar

Araştırma Yardımcıları

Öğr. Ferda Katı (O.D.T.Ü.)
Öğr. Murat Onat (O.D.T.Ü.)
Öğr. Osman Turan (O.D.T.Ü.)
Öğr. Yeşim İplikçioğlu (O.D.T.Ü.)
Öğr. Nermi Bodur (O.D.T.Ü.)
Öğr. Etem Kiper (O.D.T.Ü.)
Öğr. Gülderen Süzek (O.D.T.Ü.)
Öğr. Bülent Tuna (O.D.T.Ü.)

Mobilya tasarımı

Asistan Güner Mutaf (O.D.T.Ü.)

Öğretim Üyeleri Lojmanları

Öğr. Görevlisi Erkut Şahinbaş, Yük. Mimar

Araştırma Yardımcıları

Y. Mimar Abbas Hacıömeroğlu (O.D.T.Ü.)
Mimar Nafiz Gökdere (O.D.T.Ü.)
Mimar Gülden Martı (O.D.T.Ü.)
Mimar Tevfik Alpdoğan (O.D.T.Ü.)

II. İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ PROJE GRUBU

Makina Mühendisliği Bölümü Laboratuvarları

Asosye Prof. Atilla Bilgütay

Araştırma Yardımcıları

Mimar M. Tahir Tacettin (O.D.T.Ü.)
Mühendis Bülent İpek (O.D.T.Ü.)
Teknik Ressam Ekrem Kuş

Öğretim Üyeleri Lojmanları, Yurt - Büro Binası

Asosye Prof. Dr. Mustafa Pultar
Öğr. Görevlisi Dr. Ünal İlker

Araştırma Yardımcıları

Öğrenci Engin Urcan (O.D.T.Ü.)
Öğrenci Orhan Paçacı (O.D.T.Ü.)

Temiz Su Şebekesi

Yard. Prof. Dr. İsmail Kişisel

Araştırma Yardımcıları

Yard. Prof. Dr. Doğan Altınbilek
Prof. Dr. Lyle Sendlein
Y. Müh. Gencer Cambazoğlu

Kanalizasyon ve Su Tasfiye Şebekesi

Yard. Prof. Dr. Adnan Gür

Araştırma Yardımcıları

Asistan Selçuk Soyupak
Müh. Hasan Akyar (O.D.T.Ü.)

Tesisat - Makina Mühendisliği

Y. Müh. Celâl Okutan

Elektrik Mühendisliği

Nazmi - Polat Bürosu

Doğal Çevre Düzenlemesi

Dr. Alâaddin Egemen
Öğrt. Gör. Fahrettin Tolun

Araştırma Yardımcıları

Öğr. Fatih Tayşi (O.D.T.Ü.)
Öğr. Necdet Turgay (O.D.T. Ü.)

İÇİNDEKİLER

A. GİRİŞ

1. Şehrin fonksiyonu
2. Şehrin optimum büyüklüğü
3. Tarih örnekleri
4. Günümüzdeki şehirlerin durumu

B. YENİ ŞEHİRLERİN PLANLAMASINDA GÖZÖNÜNE ALINAN BAZI ÖNEMLİ İLKELER

1. Motorlu araçların girmediği ve onların zararlarından korunmuş mekanlara olan ihtiyaç
2. Farklı aktivitelerin farklı bölgelerde yoğunlaşması

C. KAMPUSTAKİ BÖLGELER

1. Fonksiyonlar açısından yerleşme ayırımları
2. Yayalar kampusu
3. Kampus planlamasındaki ana ilkeler
4. Konut bölgesi
5. Akademik bölge
6. Ortak kullanışlar

D. MAKİNA MÜHENDİSLİĞİ LABORATUVARLARI

E. ÖĞRETİM ÜYELERİ LOJMANLARI

F. ÖĞRENCİ YURLARI

A. GİRİŞ

1. Şehrin Fonksiyonu

«Şehrin esas vazifesinin, içinde yaşayanların, günlük çalışmalarını, asgari zaman, asgari kuvvet sarfı ile yerine getirmeleri ve onlara dinlenmek, eğlenmek, kültürlerini geliştirmek, hoş ve zevkli bir aile hayatına imkân vermek için maksimum zaman bırakmayı sağlamak olduğunu biliyoruz. Şehir oynayacağı bu role bütünü ile olduğu kadar ayrı ayrı elemanları ile de intibak etmelidir. Bu elemanlar arasında sokaklar ve meydanlar devirler boyunca, şehirlerin sosyal hayatında en önemli faktör olarak kalmıştır.» (1)

Yukarıdaki tanımlamayı ana çizgileriyle kabul edersek bir Üniversite kampus'unu da küçük bir şehire benzetebiliriz. Tıpkı dinamik şehirler gibi kampuslar da zaman boyutu içinde gelişirler; yani durum statik değil fakat dinamiktir.

2. Şehrin Optimum Büyüklüğü

Şehirlerin optimum nüfus sınırlarında tutulması arzu edilen bir olaydır; Ebenezer Howard, şehrin belli bir büyüklüğü aştığı zaman fiziksel yönden dengenin bozulacağını işaret etmiştir. (2) Howard, bu rakamı 30.000 kişi olarak saptamıştır. Christaller'e göre ise bu rakam 50.000-60.000 kişi; Bauer'e göre de 50.000 dir.

Prof. Jansen tarafından planlanan Ankara şehri de yaklaşık olarak 275.000 kişilik olarak düşünülmüştü. Ancak, Ankara'nın ve diğer büyük şehirlerimizin bugünkü haline bakarak Türkiye'de şehirler için belli ve kesin rakamlar saptamanın ne derecede isabetli olabileceğini görürüz.

Sonuç olarak, özellikle ülkemizdeki koşullarda şehirlerin nüfusunu kontrol altına almak ve planlamak pek mümkün olmamaktadır, ancak bir Üniversite kampusu bu noktada bir şehirden farklıdır, şöyle ki; kampusun organları, nüfusu ve gelişme limitleri saptanmış ve kontrol altına alınmış durumdadır.

(1) Aru, Kemal Ahmet, Yayalar, taşınlar, s. 1

(2) Duncan, Otis Dudley. Optimum Size of Cities-City and Society, s. 760

Şehirci A. Doxiadis, nüfusu esas alarak yaptığı sınıflandırmada 9.000 - 15.000 kişilik yerleşmeleri «Küçük Şehir» olarak tanımlamaktadır. (3)

Uygarlığın gelişmesinde, şehirlerin ana öğelerinden olan sokaklar ve meydanların toplumun sosyal yapısı ve gelişmesi bakımından başlıca yeri aldığını görüyoruz.

3. Tarih Örnekleri

Antik çağlarda : Agora ve Forumlar, halkın çeşitli vesilelerle toplandıkları, kullandıkları yaya alanlarıdır.

Orta çağda : Pitoresk şehir mekânlarında, sokaklarda ve gayrimuntazam meydanlarda yaya trafiği hakimdir.

Rönesansta : Şehirlerin biçimsel güzellikleri içinde yayalar emniyet içinde dolaşırlar.

Barok devrinde : Zengin mekânlar içinde yine yayaların emniyeti, rahatlığı esastır.

18. Yüzyıl başında yaya ulaşımı hakimdir. Bu devirde de şehir hayatı meydanlarda ve sokaklarda tehlikesiz ve sükunet içinde cereyan edebilmektedir.

19. Yüzyılda yollar, geleneksel karakterini kaybetmeğe başlamışlar ve Endüstri devrimi ile hızla gelişen ve sayılan artan motorlu araçlar yollara hakim olup insanları bu mekânlardan dışarı itmişlerdir.

4. Günümüzdeki Şehirlerin Durumu

Giderek, 20. yüzyılın ikinci yarısında büyük şehirlerde durum, insan sağlığı açısından bugünkü tehlikeli düzeye erişmiştir. (4)

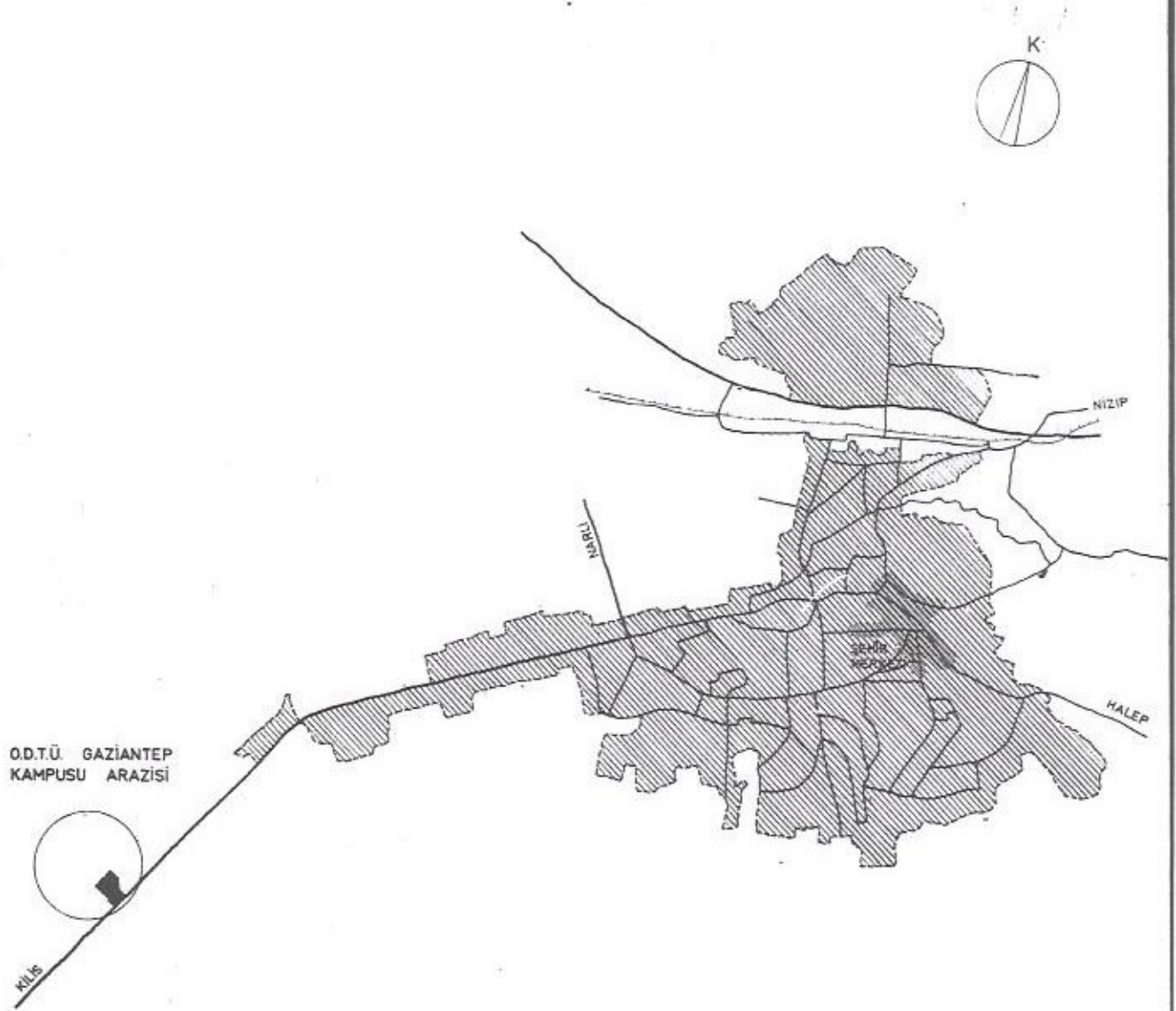
Fakat diğer taraftan da, büyük şehirlerdeki insanları düşükleri bugünkü tehlikeli durumdan kurtarma çabası da yoğun bir şekilde kendisini göstermektedir ki bunlar başlıca iki grup altında toplanabilir :

1. Mevcut şehirlerin daha iyi yaşanılır hale getirilmesi, ıslahı. (Kentlerin yenilenmesi v.b.)
2. Yeni yapılacak şehirleri insan ihtiyaçlarına en uygun şekilde planlamak.

Konumuz, yapısı itibarıyla 2. maddeye yakın olduğu için sadece onunla ilgileneceğiz.

(3) C.A. Doxiadis, «Ekistics», s. 510

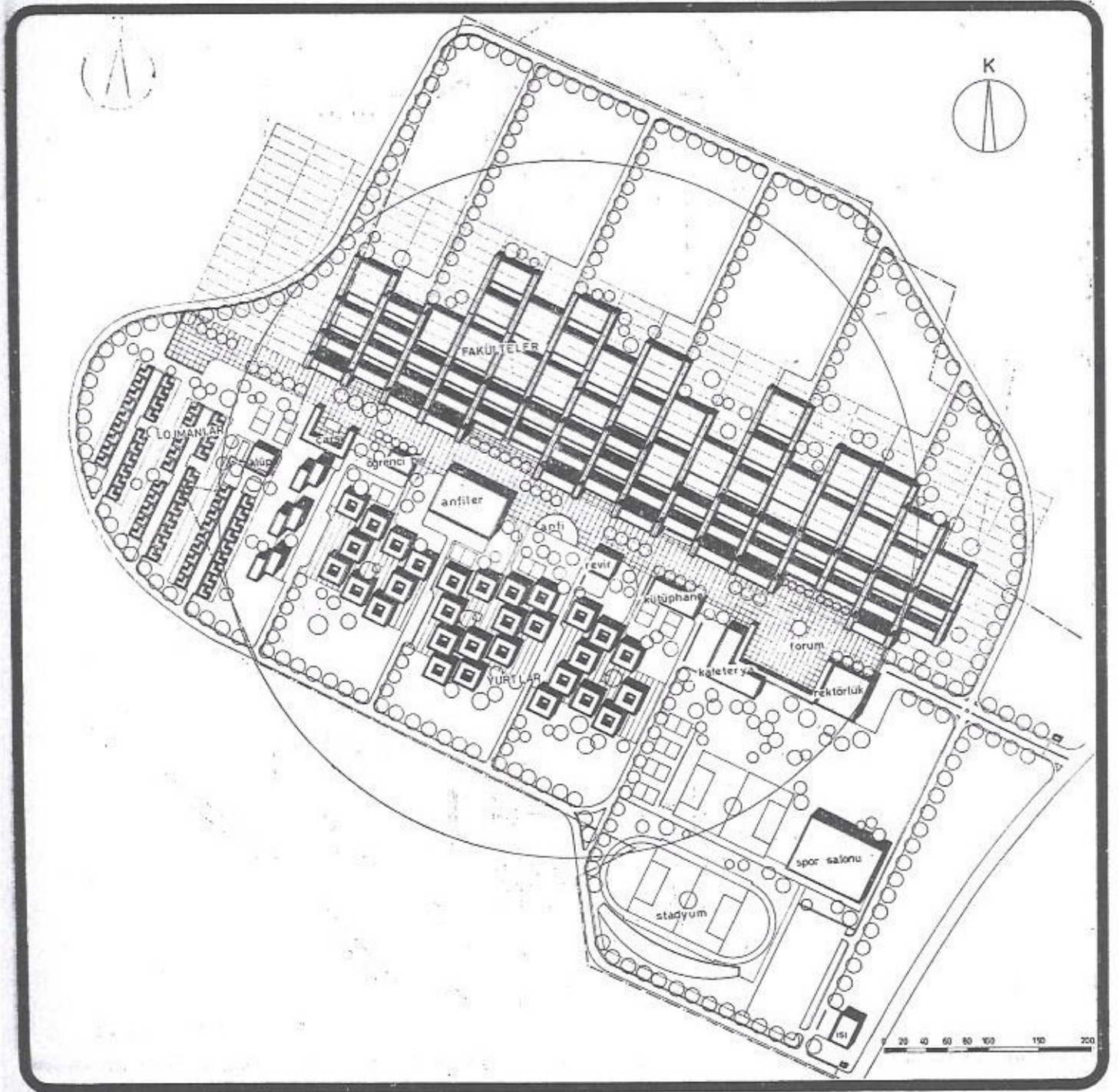
(4) Bu konuda geniş bir araştırma için bak: Modern Şehir ve İnsan Sağlığı, İmar ve İskân Bakanlığı Yayını No. 27

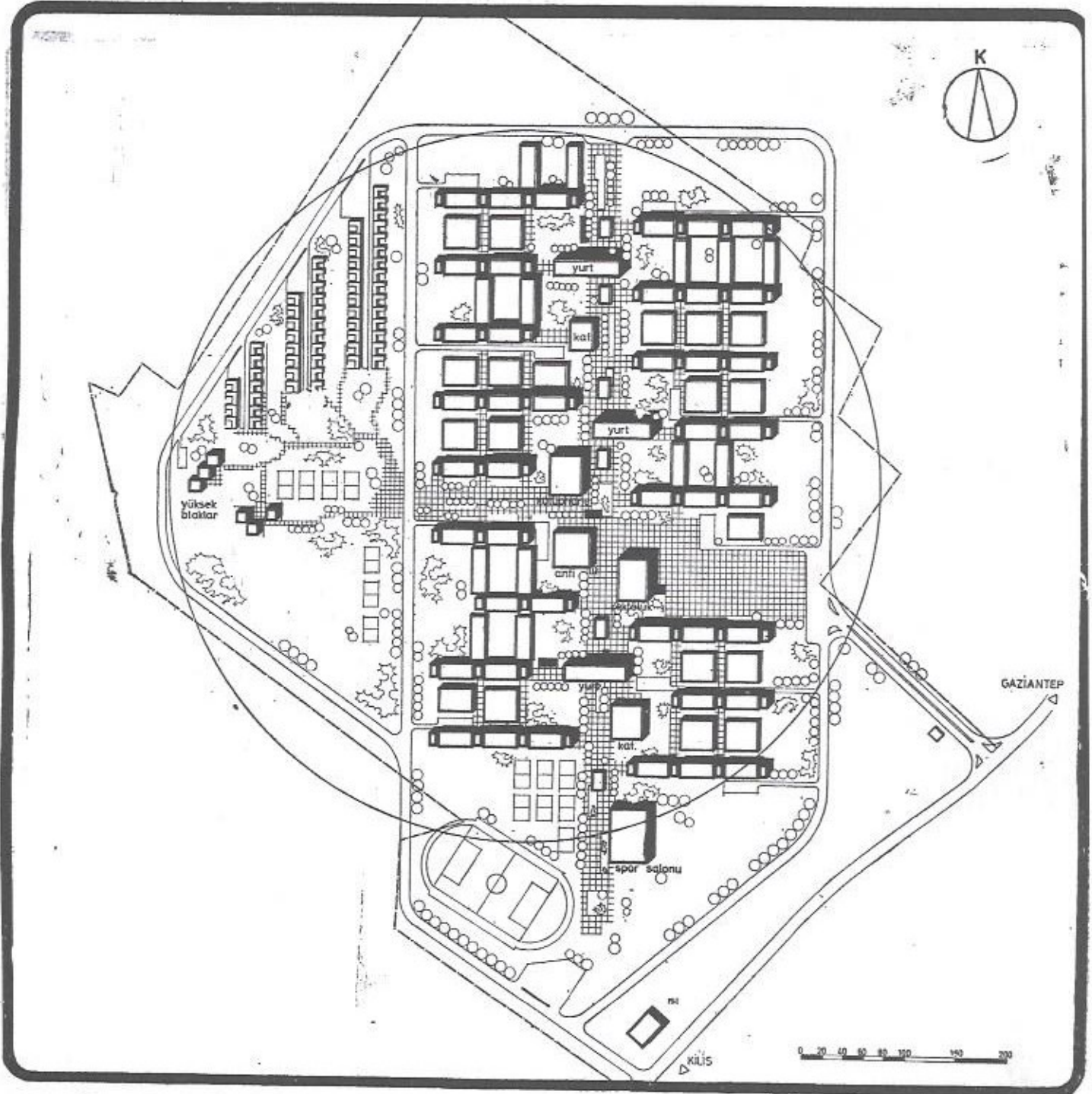
O.D.T.Ü. GAZİANTEP KAMPUSU , ŞEHİR İLİŞKİSİ

0 150 300 450 600 750 900 1500

O.D.T.Ü. Gaziantep Kampusunun şehirle olan ilişkisini gösteren şekil.

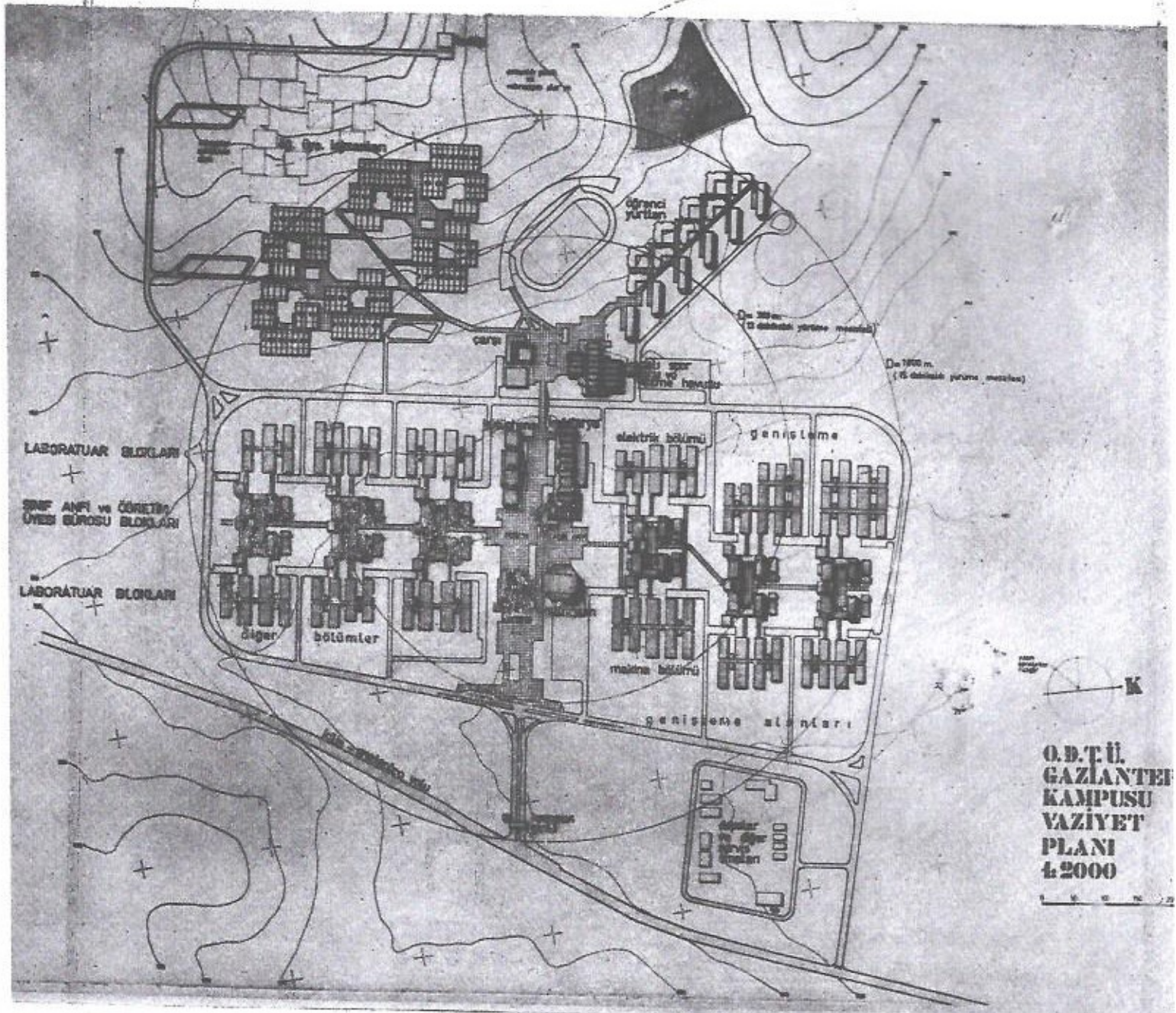
2. Birinci alternatif çözüm : Dinamik lineer şehirlerdeki gelişme ilkelerine uygun.

3. İkinci alternatif çözüm : Bu şemanın önemli bir özelliği öğrenci yurtlarının ayrı bir bölgede toplanmayıp akademik doku içinde yer almasıdır.

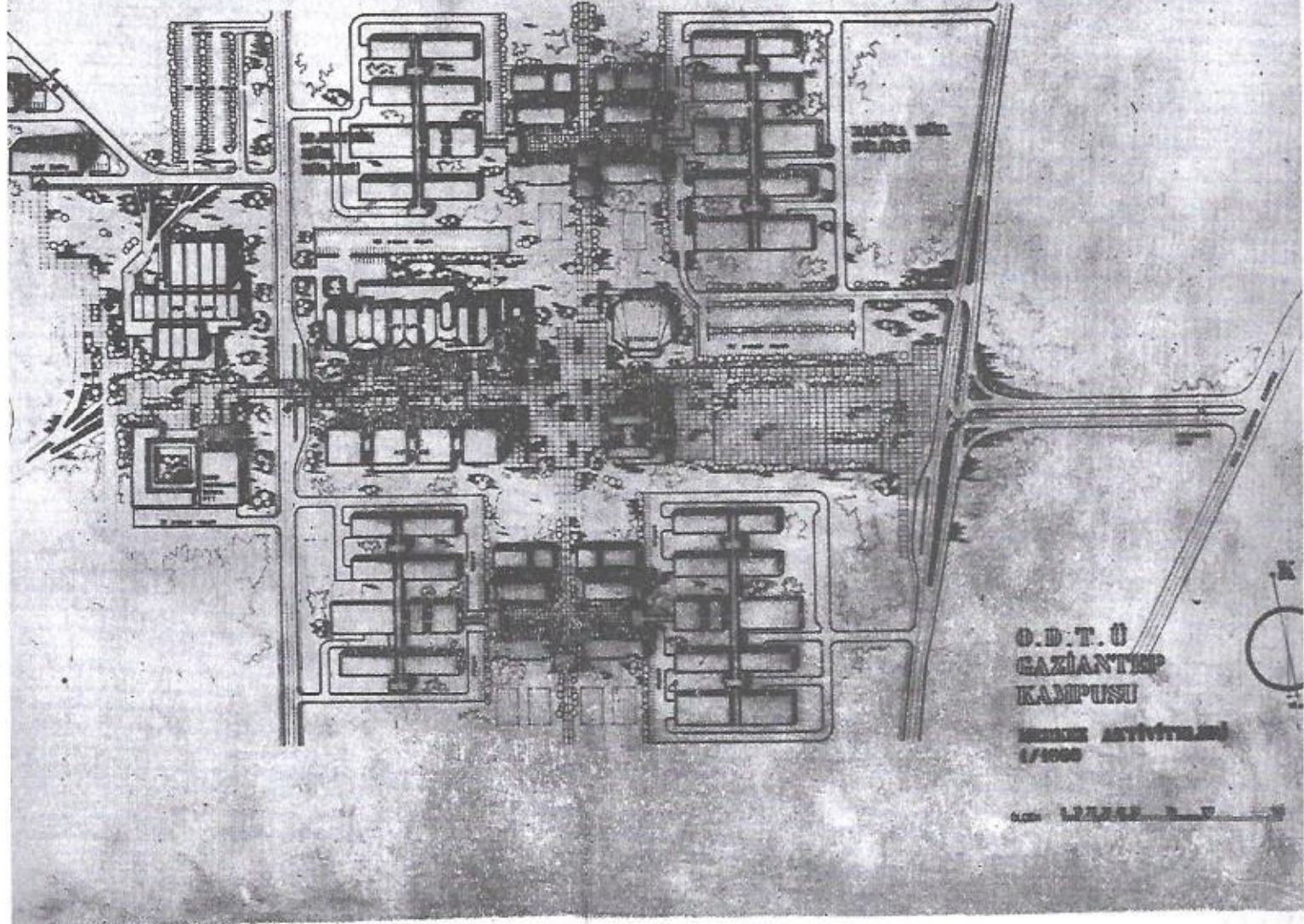

4. Üçüncü alternatif çözüm : Lineer ve konsantrik şehir modellerinin avantajlarını içeren, farklı olayları farklı bölgelerde toplayan kompakt bir şema. Uygulanacak olan proje bu şemanın gelişmesiyle elde edilmiştir.

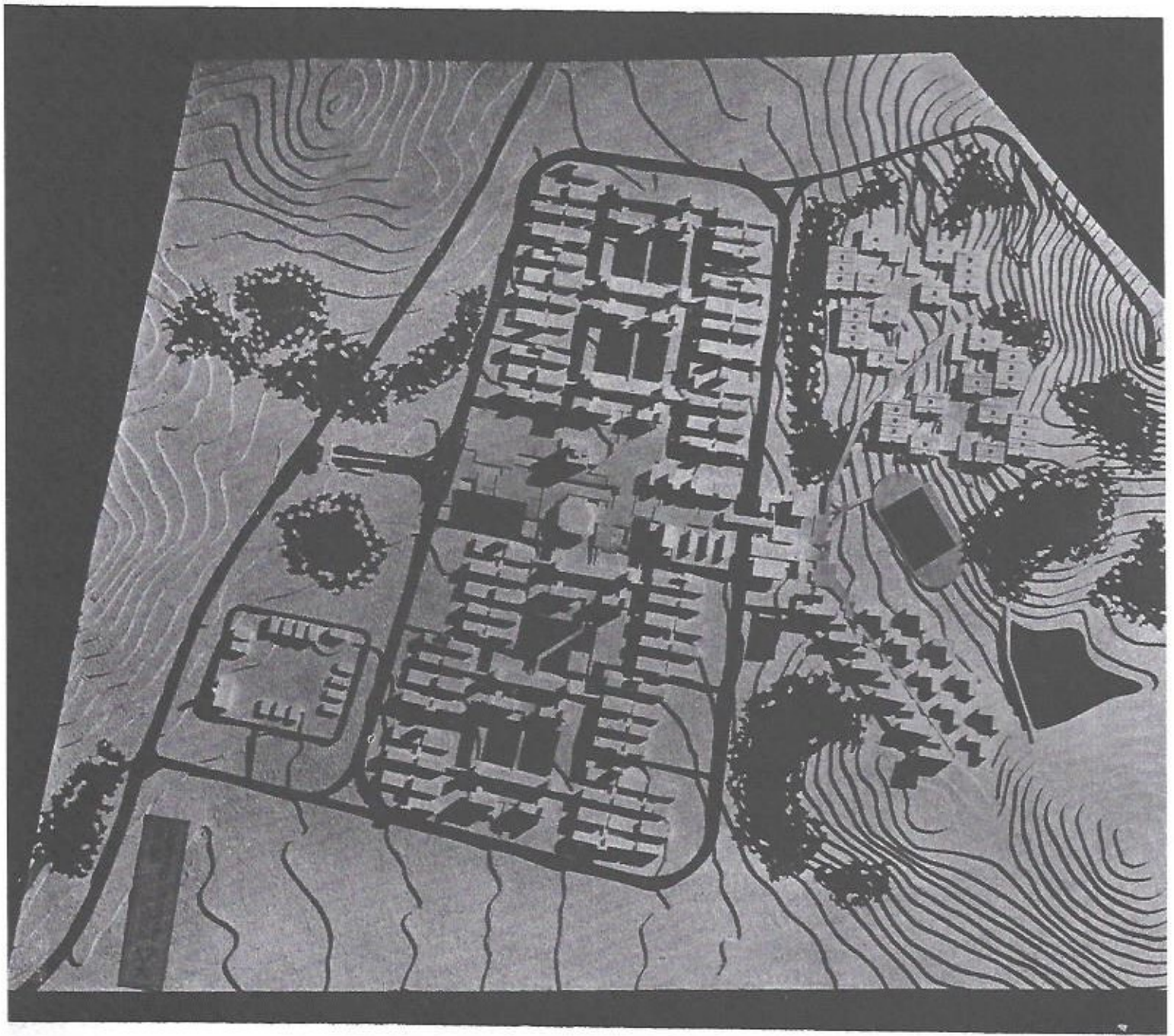

**O.D.T.Ü.
GAZİANTEP
KAMPUSU
VAZİYET
PLANI
1:2000**

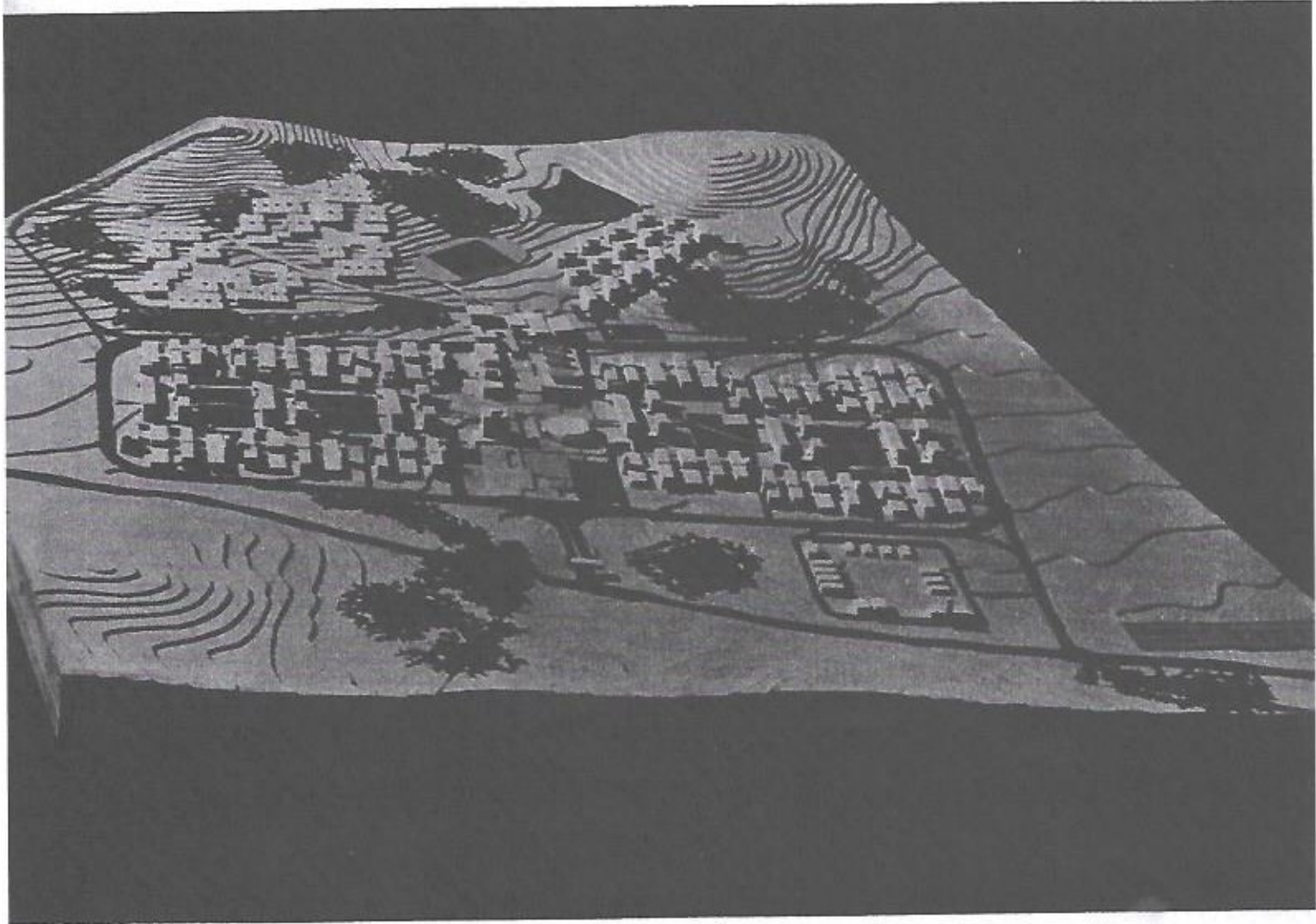
5. Vaziyet Planı.

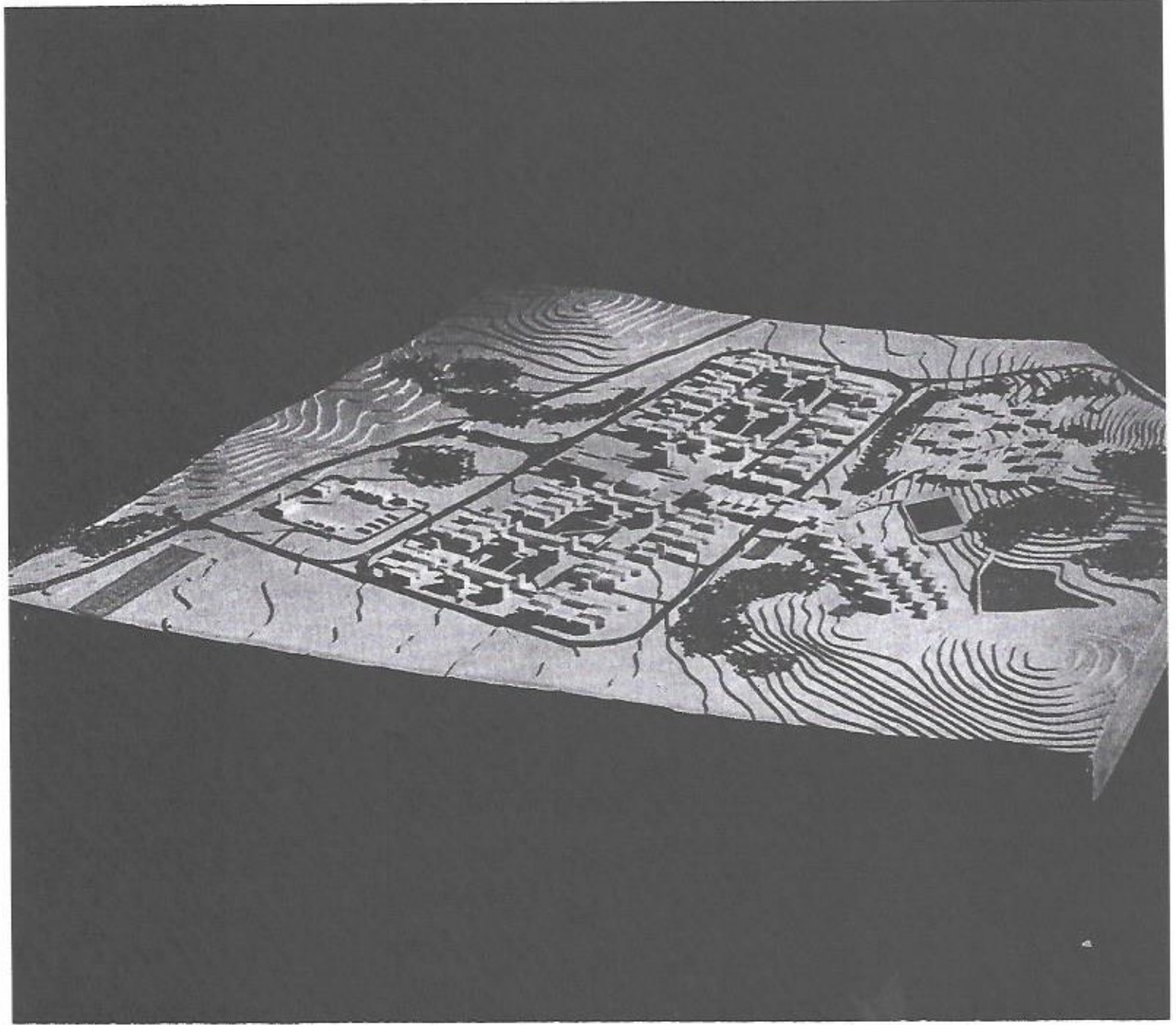
6. Ortak kullanımlar - Merkez bölgesi.

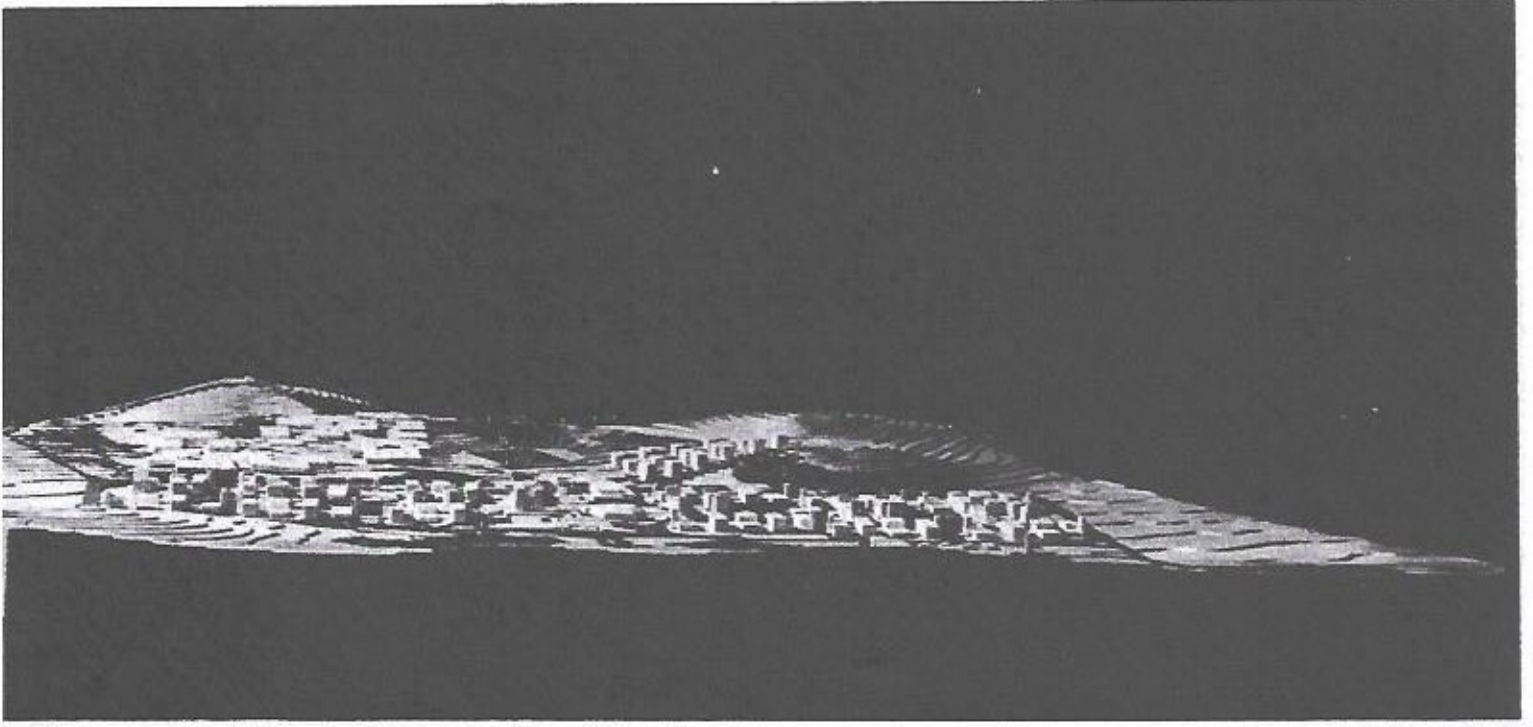
7. Yukarıdan görünüş.

8. Doğu yönünden görünüş.

9. Kuzey yönünden görünüş.

10. Kilis - Gaziantep yolundan görünüş.

B. YENİ ŞEHİRLERİN PLANLAMASINDA GÖZÖNÜNE ALINAN BAZI ÖNEMLİ İLKELER

1. Motorlu araçların girmediği ve onların zararlarından korunmuş mekânlara olan ihtiyaç.

Motorlu araçların insanlara olan zararları kısaca şunlardır.

— Motorlu araçlarla beraber olan insanlar her an kazaya uğramak tehlikesi ve endişesi içindedirler. (Sinir sisteminde gerginlik.)

— Motorlu araçlar gürültü doğurucudurlar. Motor gürültüsü (özellikle büyük araçların ve motorsikletlerin kalkış halinde daha çok) klâkson sesi, fren gıcirtısı v.b.. Bütün bunlar, bilhassa kampus için çok sakıncalı olan konsantrasyonu dağıtma, korkutma, heyecan gibi zararlı sonuçlar meydana getirirler. **Kampustaki binaların pencereleri, iklimin gereği olarak, çok zaman açık bulunacaktır.** Bu taktirde söz konusu gürültü daha da önemli bir problem olacaktır.

— Zehirli ekzos gazları, toz v.b. gibi sağlığa zararlı sonuçlar. Bütün bu nedenlerle, II. Dünya Savaşından sonra yapılan birçok şehirler ve üniversite kampuslarında motorlu taşıtlar, insanlara zarar vermeyecek şekilde onlardan ayrılmıştır.

2. Farklı aktivitelerin farklı bölgelerde yoğunlaşması: Planlamanın birinci ilkesi, farklı aktivitelerin kendilerine özgü yaşantılarını yansıtan fiziksel bölgelerde yoğunlaşması ve bu bölgelerin fonksiyonlarına uygun biçimlerde, ölçeklerde ve ifadelerde anlatılmasıdır.

15. yüzyılda Leonardo da Vinci, teklif ettiği ideal şehrinde, yayalar, altı arabalar ve sandalların dolaşımını birbirinden ayırmış ve bunları üç farklı düzey üzerinde düşünmüştür. Farklı nitelikteki dolaşımların kendi kanallarında sürekli olarak sağlanması ilkesinin en eski, gerçek ve mükemmel

örneği de Venedik şehridir. Burada motorlu ve diğer taşıtlar su kanalları üstünde; yayalar ise taşıtlardan tamamen ayrılmış olarak kendi bölgelerinde her türlü tehlikeden ve zararlarından korunmuş şekilde hareket etmektedirler.

Fonksiyonların benzer şekilde ayrılması Tony Garnier'in La Cité Industrielle planında ve Patrick Geddes'in deyiminde de mevcuttur: «Place, folk, work» (yer, halk, çalışma).

Bu çok önemli ilke, giderek, CIAM (Congrès Internationaux de L'Architecture Moderne) 1933 Atina Anlaşması'nda detaylı olarak açıklanmıştır. Söz konusu Anlařma, şehrin içindeki aktiviteleri başlıca 4 grup altında toplar :

- 1 — Çalışma
- 2 — Barınma (iskân alanları)
- 3 — Dinlenme, rekreasyon
- 4 — Ulaşım

Bu şekildeki artikülâsyon ilkesi, genellikle kent planlamasının temel anlayışı olmuştur.

Le Corbusier'in çalışmalarında bu ilkeler çok açık olarak görülebilir: La Ville Radieuse (1922), St. Dié projesi (1945) ve Chandigarh şehri. (1953) Le Corbusier, Punjab'ın başşehri olan Chandigarh'ın genel vaziyet planında, şehrin farklı fonksiyonlarını net olan motorlu araçlar ve yayalarınkinin ayrılmasına özellikle dikkat etmiştir.

Bu ilkeler, dünyanın muhtelif yerlerinde yapılmakta olan yeni şehirlerin plânlanmasında uygulanmakta olup bunlardan birkaç örnek verebiliriz :

Cumbernauld - İskoçya, Hook - İngiltere, Erith - İngiltere, Toulouse le Mirail - Fransa, Völlinby - İsveç, Cologne - Almanya, Tapiola - Finlandiya, Sputnik - Rusya, Reston - A.B.D.

C. KAMPUSTAKİ BÖLGELER

1. Fonksiyonlar Açısından Yerleşme Ayrımları

Kampustaki aktiviteleri genel olarak 4 kategoride toplamak mümkün olabilir :

a) Barınma - oturma :

— Öğrenci yurtları

— Öğretim üyeleri lojmanları

- b) Çalışma - Eğitim - Öğrenim :
Fakülteler, İdari binalar, amfiler, Kütüphane..
- c) Dinlenme - Beslenme :
Bedenen ve fikren eğitim yerleri, parklar, yeşil sahalara, spor tesisleri, forumlar ,açık hava anfileri, klüp, kafeterya, eğlence tesisleri,v.b.
- d) Ulaşım :
Kampusa ulaşım ve kampus içi motorlu araçlar ve yaya ulaşım ağı.

Kampus, genel olarak 3 bölgeye ayrılmıştır :

- Akademik bölge
- Ortak kullanışlar bölgesi
- Barınma - İskân bölgesi

Bu ayırımın başlıca avantajları şunlardır :

- Gününü akademik bölgede, sınıflarda, laboratuvarlarda v.b. geçiren öğrenci, akşam bu yerleri terkederek, yurtların yer aldığı farklı bir çevre düzeni içine girecektir. Yurtlar, gerek ölçek, gerek içinde geçen yaşantı biçimli ve havasıyla öğrenciye «ev»ine geldiği hissini verecek; onu monoton hayattan çıkarıp, psikolojik ve fizyolojik yönden dinlendirecektir.
- Yurtların beraber olması, farklı bölümlerdeki öğrencilerin beraber olmasını sağlayabilecek böylece, sosyal ilişkilerde kendi grubuna kapanma, zümrecilik gibi olumsuz durumları önleyebilecektir.
- Akademik Bölge'de gece eğitimi yapılacağı düşünüldüğü takdirde, yurtlardakiler rahatsız olmayacaktır. Diğer bir deyişle, bir bölgedeki aktivite, diğer bölgeleri rahatsız etmeyecektir.

Bununla beraber, bu farklı bölgeler arasındaki yaya ulaşımının çok rahat, emniyetli ve süratli olmasını sağlamak esastır.

Buradan giderek planlamamızın çok önemli bir ilkesine ulaşıyoruz.

Planlamanın ikinci ilkesi, kampusumuzun bir yayalar şehri olması ve muhtelif yerlerine yaya ulaşımının rahat, kolay,

emniyetli ve kabul edilebilir bir zaman süresi içinde teminin sağlanmasıdır.

2. Yayalar Kampusu

- Kampustaki insanlar, motorlu araçların her türlü zararlarından tamamen korunmuş olarak yaşayabilmelidirler. Yayayolları, oto dolaşım yollarından tamamen ayrılmış olmalı, sosyal hayat için çekici mekânlar düşünülmelidir.
- Taşıtlarla gelen insan ve eşya ulaştırması Kampus'un kalbine girmemeli, çevreden gelen yollarla merkeze yaklaşmalı ve dağıtım çevreden içeriye doğru yapılmalıdır. Bu çözüm şekli sayesinde otobüs, otomobil, kamyon v.b. araçlar hiçbir surette merkezden geçmeyecektir.
- Çevredeki ana motorlu taşıt yollarından merkeze doğru giden tali trafik yolları planlanmalıdır. (cul- de -sac)
- Kampus'un merkezi tamamen insanlara ayrılmış yeşil mekânlardır. Bu merkezden kampusun her noktasına motorlu araçlardan ayrılmış olan yeşil alanlarda çevreye doğru yayılan yaya yolları olacaktır. Merkezden en uzak yürüme mesafesi 350 - 500 metre olup 5 ila 7,5 dakikadır.
- Kampus'un merkezini taşıtla dolduran merkeze doğru itici eğilim, yerini, taşları dış çevreye doğru atıcı eğilime terk edecektir.

3. Kumpusun Planlamasındaki Ana İlkeler

Bilimlerarası sıkı ilişkilerin fiziksel planlamaya olan etkisi : Çağımızdaki doğal, hümanistik ve teknik bilimler arasında çok sıkı ilişkiler giderek daha da artmakta, günümüzün aydın insan modeli, tek yönlü ihtisaslaşmadan uzaklaşıp çok yönlü bir biçimde gelişmeğe doğru gitmektedir. Bu nedenle kampustaki farklı bilim dallarının yer aldığı binalar birbirine yürünerek kolay, çabuk ve emniyetle ulaşılabilir mesafelerde olmalıdır.

Bu nedenle, projemizde, söz konusu ilişkileri yürüyerek en iyi sağlayacak şekilde **yoğun bir Akademik Bölge dokusu önerilmektedir.**

Kampus'un genel planlamasında «Lineer tip» ve «Merkezi tip» şehir plan modellerinden sadece bir tanesi örnek alın-

mamış fakat, iki tipin de avantajlı taraflarından yararlanılmağa çalışılmıştır.

«Ortak Kullanışlar»dan olan Kafeterya, Kütüphane, Auditoryum, Rektörlük - İdare, Kapalı Yüzme ve Spor Salonu, forum, çarşı, v.b. gibi yapıların tek olması, bunların **merkezi bir yerde olmalarını gerekli kılmaktadır.** Dolayısıyla «Yönetici merkez» olarak da adlandırılabilen bu merkez etrafında kampus oluşmaktadır. Merkeze kolaylıkla ve belirli bir yürüme mesafe ve zamanı içinde ulaşmak söz konusudur (5 ila 7,5 dakika). Böylece genel olarak vaziyet planı merkezi bir biçimdedir. Ancak, söz konusu merkez, bir dairenin merkezi gibi olmayıp, lineer olarak gelişebilen bir karaktere sahiptir: Doğu tarafından sınırlanan bu bölgenin batı yönüne doğru büyüebilme olanakları vardır ve hiçbir şekilde kısıtlanmamıştır ve **açık bir sistem** şeklindedir.

Akademik Bölge de lineer bir gelişmeye uygun olarak planlanmıştır. İnşaatın merkezden başlaması ve kuzey ve güney yönlerine doğru yayılması öngörülmektedir. **Böylece yeni yapılacak inşaatlar daima dışta kalacak ve merkezdeki yapıya rahatsız etmeyecektir.**

Akademik Bölgedeki büyüme 2 şekilde düşünülmektedir :

- a) Makro büyüme : Kuzey - güney doğrultusunda yeni fakültelerin yapılması,
- b) Mikro büyüme : Fakülte binalarının kendi içindeki büyümeyi temin etmek amacıyla doğu ve batı yönlerindeki küçük büyümeler.

Akademik bölge de kuzey - güney cihetinde büyüyecek, açık bir sistem olarak planlanmıştır :

Planlamamızın ana ilkelerinden birisi de yaya yürüme mesafesidir ve bu uzunluk da maks. 1000 m. dir (15 dakika yürüme mesafesi). Bu kritere dayanarak Akademik Bölgenin uzunluğu optimum 700 m. ve maksimum da 1000 m. olarak saptanmış ve çevre yolu buna göre geçirilmiştir. Ancak, çok ilerde, her şeye rağmen, sistemin yine de büyüebilmesi için kuzey ve güney uçları açık bırakılmış ve yayaların oto yolunun altından yapılacak bir geçitle yeni alanlara bağlan-

ması düşünülmüştür. Tabii böyle bir genişlemede çevre yolu da genişletilecek veya cul - de - sac'lar yapılacaktır.

Akademik Bölge, kuzey güney doğrultusunda gelişen, bir yaya alesi etrafında biçimlenmiş olup orta yerinde «ortak kullanışlar» bölgesi ile birleşmektedir.

Bu yaya yolunun sadece bir yürüme yeri olmayıp, bir dinlenme ve bir iletişim (communication) yeri olması düşünülmektedir. Ağaçların ve arkatların gölge yaptığı, insanları tabiat etkilerinden koruduğu ve su elemanlarının zenginleştirdiği bu açık mekânlarda, teneffüslerde dinlenmek ve beslenmek ihtiyaçları için 2 adet kantin - alt - merkez (sub - center) önerilmektedir. Böylece, fakülte binaları içinde, hiçbir şekilde, koku yapan beslenme - pişirme fonksiyonlarına yer verilmeyecektir.

Tasarımdaki Genel İlkeler

- Yer verilerine uygunluk
 - a) İklim verileri
 - b) Topoğrafya verilerine saygı - çevreye az müdahale
- Ekonomi
 - a) Fonksiyonel modüller
 - b) Strüktürel modüller
 - c) Bu iki modülün bütünleşmesi
 - d) Standardizasyon - pre - fabrikasyon v. b.
 - e) Kabil olduğu kadar sade yapı formları ve detayları - Tesisatın ekonomik olması
 - f) Yerli teknik ve işçilik standartları
 - g) Mahalli malzeme, özellikle çatılarda kiremit veya eternit kullanılması gibi ön kabuller.

Mimari biçimin saptanmasında, malzeme, önemli faktörlerden birisi olduğuna göre kabullerin baştan dikkate alınması gerekmektedir.

- Kompakt bir şema - basit bir yol şeması - Optimum yol uzunluğu.

4. Konut Bölgesi

Konut Bölgesinin saptanmasında da «Atina Anlaşması»nın ilgili ilkeleri bize yardımcı olabilir : (5)

«Madde 14 — Havadar binalar (refah içerisindeki aile meskenleri) elverişli bölgeleri işgal ederler; şiddetli rüzgârların etkisinden korunmuşlar, görüş açıları serbesttir ve güzel manzaralı perspektifler üzerine açılacak şekilde zevkli boş sahalara çevrilmişlerdir: göl, deniz, dağlar v.b. ve bol bol güneş ışığı...

Şehirciliğin ilk görevi, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamaktır. Her birimizin sağlığı, büyük ölçüde «tabiat şartlarına» bağlıdır. Her türlü gelişmeye yön veren güneş, ışıklarını yaymak üzere her meskenin içerisine sokulabilmelidir; aksi takdirde hayat, ışsızlıktan sönmüş gidecektir. Kalitesi, yeşilliğin bulunmuş olmasına bağlı olan hava temiz olmalı, zararlı gazlardan olduğu kadar tozlardan da arınmış bulunmalıdır...»

Arsamızın, ormanların başladığı en yüksek yeri olan tatlı eğimli tepe, lojmanlara ayrılmıştır. Burası karayolundan ve diğer sürat yollarından uzak, sakin, serinletici lodos rüzgârını ve güneş ışınlarını alan manzaraya hakim bir bölgedir. Bu bölgede de, kampusun her yerinde olduğu gibi motorlu araçlarla, insanlar birbirinden ayrılmışlardır. (Radburn sistemi).

CIAM'ın önemli ilkesi: güneş, yeşilik, mekân.

Öğrenci yurtları için de benzer kriterler uygulanarak yer seçimi yapılmıştır.

5. Akademik Bölge

Taşıtlar bu bölgenin çevresinde dolaşmakta olup buradaki hız mak. 50 km. olarak saptanmıştır. Binalar ile bu yol arasında yaklaşık olarak 35 m. lik yeşil bir tampon bölge bulunmakta olup ağaçlar binaları sadece doğu ve batı güneşinden korumakla kalmayacak fakat onları trafik gürültüsünden de koruyacaklardır.

Doğu ve batı yönlerinde bina cephelerinin genellikle penceresiz duvar olmaları öngörülmektedir. İklim özelliklerinden ötürü yılın büyük bir kısmında pencerelerin açık tutulacağı

düşünülürse, gürültüye karşı alınan bu tedbirlerin önemi daha da artmaktadır.

Bu çevre yolunun arzu edildiği yerlerinde içerideki binaları besleyen çıkmaz sokaklar -parking (cul -de -sac) yapılacaktır. Bu sokaklardaki hızın 20 km. civarında olacağı düşünülebilir.

Bu içine dönük bölgenin ortasında kuzey -güney doğrultusunda bir belkemiği gibi uzanan ve her türlü tehlikeden ve gürültüden arınmış olan **insanların ulaşım arteri** yer almaktadır.

Bu yaya alanı, yeşilin, suyun, arkadlı' gölgeliklerin zenginleştirdiği cazip dolaşma, oturma, konuşma, iletişim yeridir. Bu ale'nin yanlarında da bisiklet için dolaşan yerleri düşünülebilir.

Söz konusu yayalar ale'si, dik olarak gelen ve batı yönüne açılan diğer yayalar arterine bağlanmaktadır ki **ortadaki yaya alesi bütün kampusun en önemli sosyal aktivitelerini içeren merkezi (core -kalbi)** olmaktadır.

Ancak şu noktayı hemen belirtmek gerekir ki buradaki merkez sözcüğü bir daire merkezi anlamında kullanılmamış olup, lineer biçiminde gelişen bir «**ortak kullanışlar bölgesi**»ni tanımlamaktadır.

Akademik doku :

Bu doku için belirli bir sistem çalışması yapmak gerekmektedir. Fonksiyonel - Strüktürel bir (veya birkaç) modülün araştırılıp ortaya çıkartılmasında büyük fayda vardır. Böylece, bu modüllerin belirli disiplinler içinde defalarca tekrarından Akademik Doku meydana gelecektir.

Bunun sonucu olarak;

a. Bölümler arasında ve binalar içinde esneklik sağlanacaktır.

b. Modülasyonun getirdiği avantajlar :

Standardizasyon, pre -fabrikasyon, detayların asgariye indirgenmesi, malzemeden ve işçilikten tasarruf, sürat, farklı iklim koşullarında çalışılabilmesi v.b...

Sonuç : Ekonomi, kalite kontrolü, iyi işçilik, büyüyebilme, gelişme özelliği..

- c. Bütünde tutarlılık sağlanması (consistency) Harmonik bir doku meydana getirmek, süreklilik sağlamak. Burada monotonluğa düşmek tehlikesi söz konusu olabilir, ancak buna dikkat edilerek yapılacak bir tasarım bu tehlikeyi önler, diğer taraftan, Akademik Doku'nun içinde yer alan kütüphane, kafeterya, Rektörlük -idare, auditoryum gibi yapıların kendilerine özgü biçimleri bu monotonluğu bozabilecek nitelikte olacaktır. Bu tutumdaki üniversite kampuslarından birkaç örnek vermek gerekirse :

Bellevue kampusu, Washington - A.B.D.; Marburg ve Bochum kampusları - Almanya; Loughborough - İngiltere;

re;

Günümüzün mimarlığında, tek tek binalar yapmak yerine bütünleşmiş bir çevre düzeni yaratmak eğilimi giderek daha da önem kazanmaktadır. Kenzo Tange, «Zamanımızın mimarlığı statikten dinamiğe, fonksiyonelden organizasyonele, mimarlıktan şehirciliğe dönüşüm halindedir» deyişiyle bu konunun önemini dile getirmektedir.

Gerçekten, O.D.T.Ü. Ankara Kampusunda yapılan binalar, tek tek, birbirinden farklı ifadelerde, mimarın, zamanla değişen beğenilerine göre tasarlanmış olup bütünde bir tutarsızlık mevcuttur.

6. **Ortak Kullanışlar bölgesinde yer alan başlıca fonksiyonlar**
- Merasim alanı, çok maksatlı kullanılacak bir toplantı salonu, idare.
 - Kafeterya - Kantinler, kütüphane
 - Pastane, dükkanlar, banka, P.T.T. v.b., kapalı spor salonları, açık spor sahaları, mediko -sosyal merkez, v.b.
Bu bölge kampaştaki insanların biraraya geldiği dinlenme, beslenme, iletişim, eğitim, spor yerleri olup kampaştaki hayatın hemen hemen kesintisiz olarak (uyku zamanı hariç) devam ettiği canlı mekânlardır.
«Ortak kullanışlar» bölgesi kuzey-güney ve doğu yön-

lerinden sınırlandırılmış olup batı yönü gelişmeye açık bırakılmıştır.

Sosyal Merkez'in Kısımlar :

a. Merasim meydanı, büyük auditoryum, İdare binalarının bulunduğu ve çoğunluklu resmi aktivitelerin yer aldığı bölgedir. İdare binası kampustaki yüksek bir binadır. (yaklaşık olarak 12 katlı)

Bu yapı, sembolik monümental fonksiyonuyla da önem kazanmaktadır.

b. Bundan sonra; kafeterya, açık anfitiyatro, su havuzu, kütüphane ve Forum'un biçimlendirdiği, resmi olmayan rahat, günlük ve gecelik yaşantının en önemli bölgesine ulaşılmaktadır.

Burası kampusun en merkezi yeri olup bir geçiş, toplandı, fikir alış verişi yeri ve iletişim ortamıdır. İnsanlar burada açık ve kapalı mekânlarda düşünecek, tartışacak, fikir üretecek, sentezlere varabileceklerdir. Antik çağlarda bu tip açık mekânlar toplumun sosyal ve kültürel yaşantısına büyük ölçüde katkıda bulunmaktaydı.

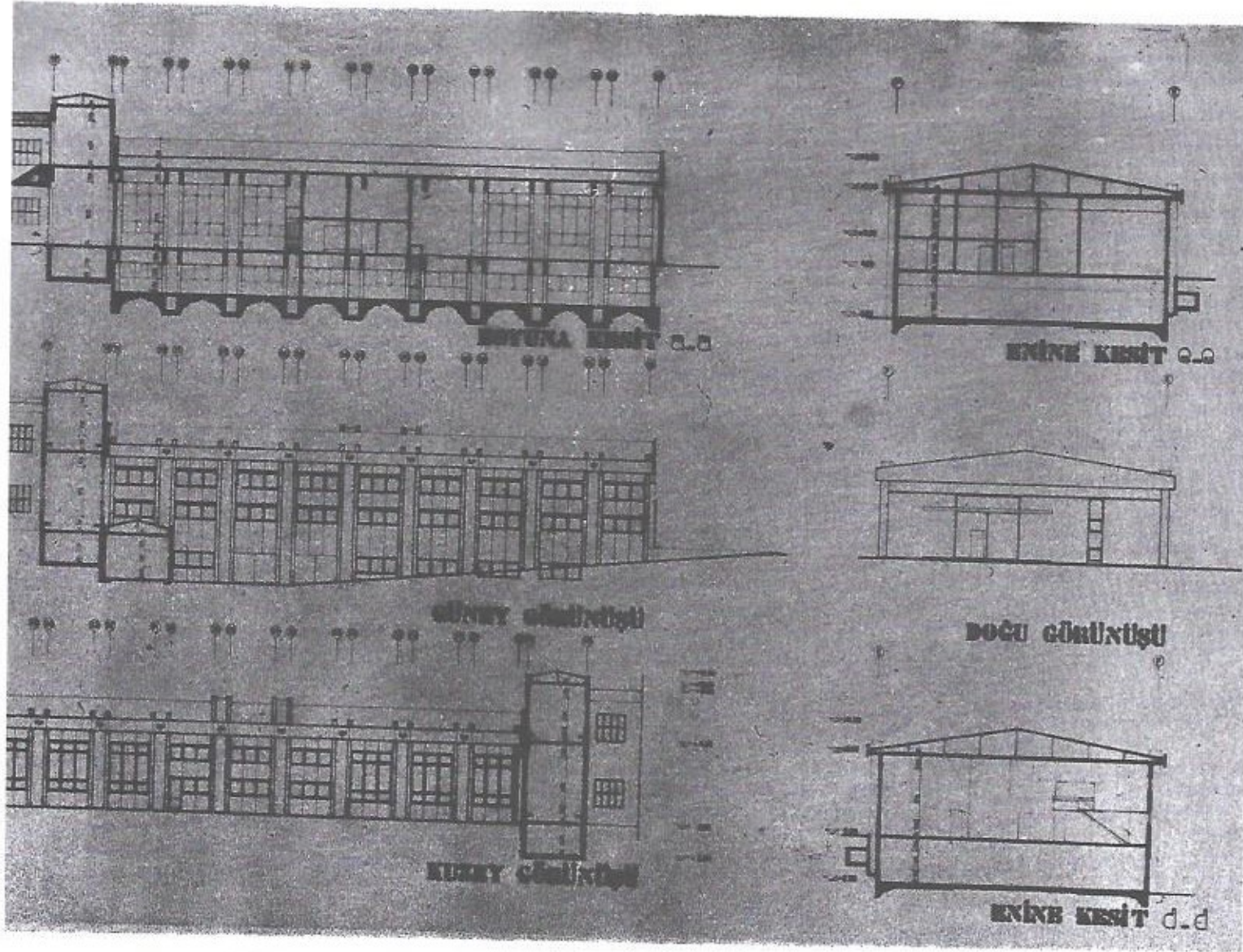
Penelope Giliart bu konuda şöyle demektedir : (6)

«Bütün büyük medeniyetler gezinmek üzerine kurulmuştur... Örneğin, Grekleri düşünelim. Tarihimizin en ilginç maceralarından biridir. Grekler Agora'da ne yapıyorlardı? Gezinti. Sonuç Eflâton'dur.»

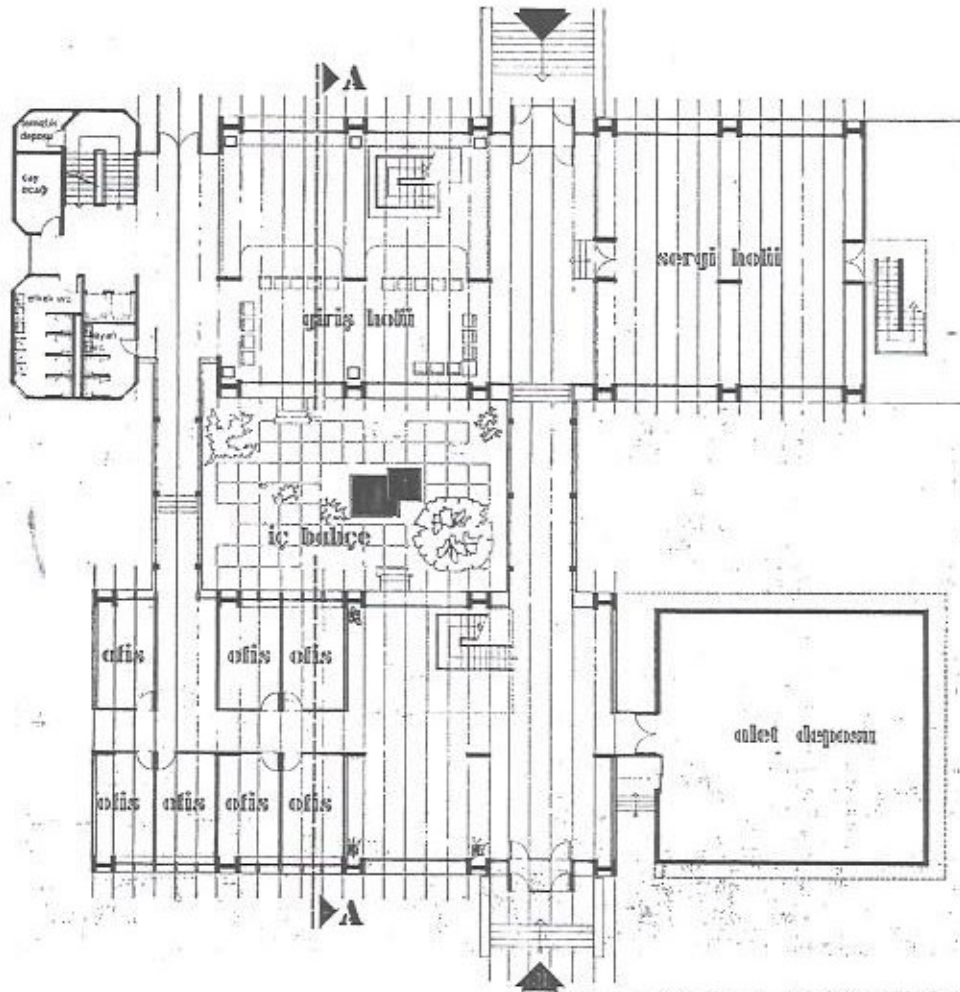
c. Bu bölge, bir yaya köprüsüyle çarşılarla, kapalı ve açık spor sahalarına, yeşil rekreasyon alanlarına açılmaktadır. Özellikle bu alanlar, öğretim üyelerinin aileleriyle birlikte öğrencilerle çok sıkı ilişki kurdukları yerlerdir. Kadınların bebek arabalarıyla gezinip alış verişi ettikleri, çocukların ve yetişkinlerin köpekleriyle gezintiye çıktıkları; tenis, voleybol, basketbol oynadıkları... v.b. olaylar buralarda yer alacaktır.

Nihayet, bu ortak bölge batıya, ormanlık rekreasyon ve piknik alanlarına doğru açılmakta olup oto yolunu kesmeden oralara ulaşabilmek mümkündür.

(6) Penelope Gilliart, «Le Meneur de Jeu», New Yorker, 23 August 1969.

12. Makina Mühendisliği bölümü, kesit ve görünüşler.

G. İ. Ü.
 GAZİANTEP KAMPUSU
 ÖĞRETİM ÜYELERİ ODALARI
 ve İDARE BLOKU
 ZEMİN KAT PLANI 1/100

Ölçek 0 1 2 3 4 5 7 10 15

Çizim: M. B. ...

13. Planlar.

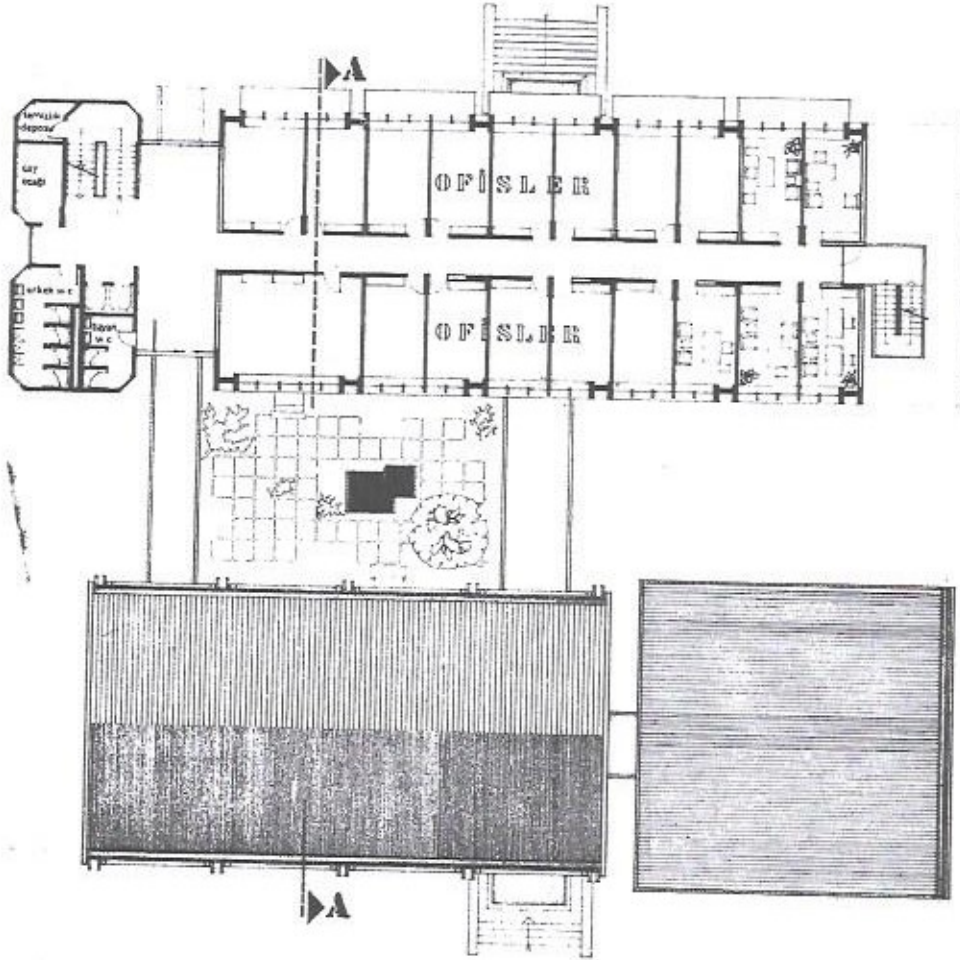
540

EK

10

11

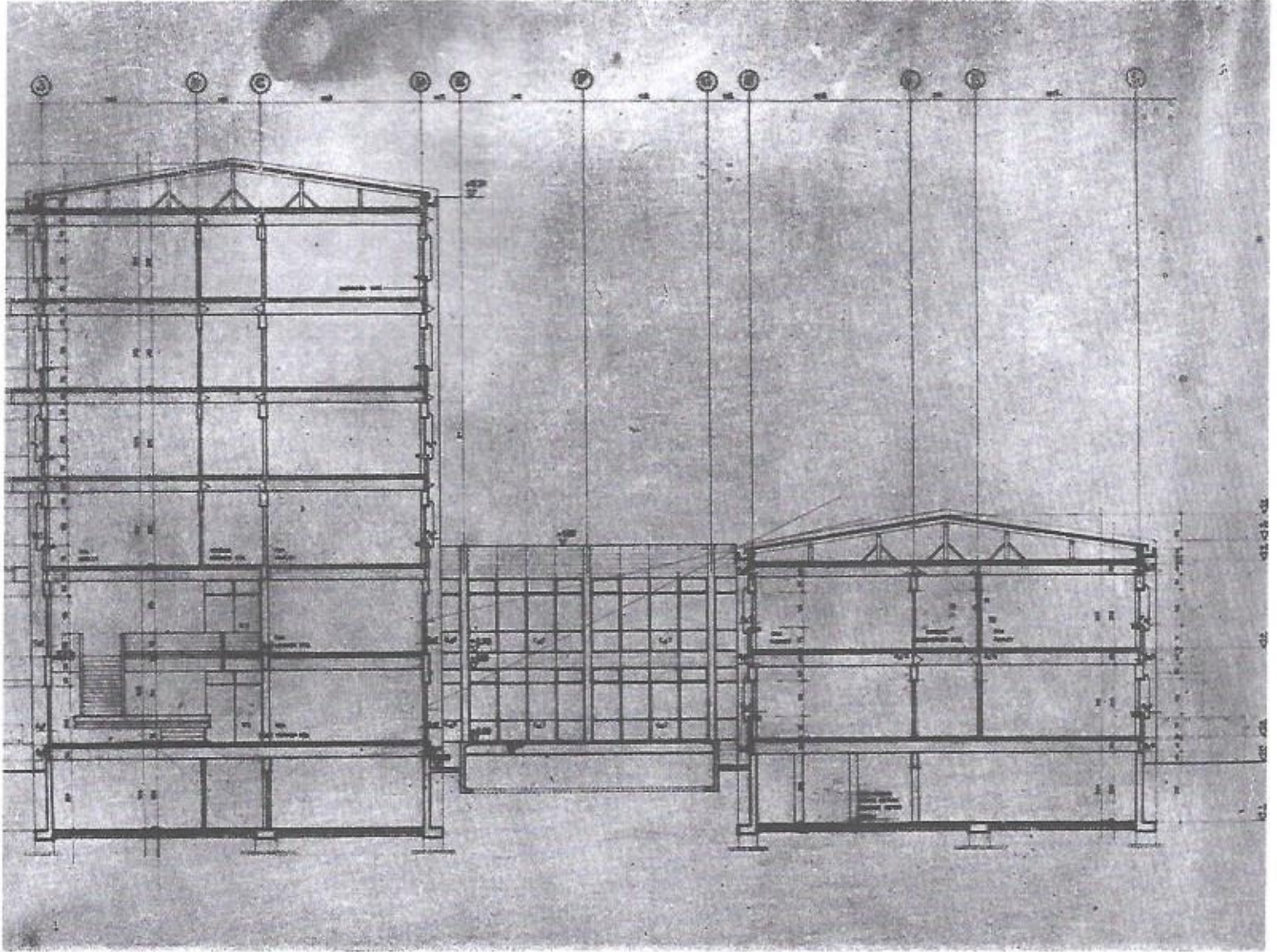
12

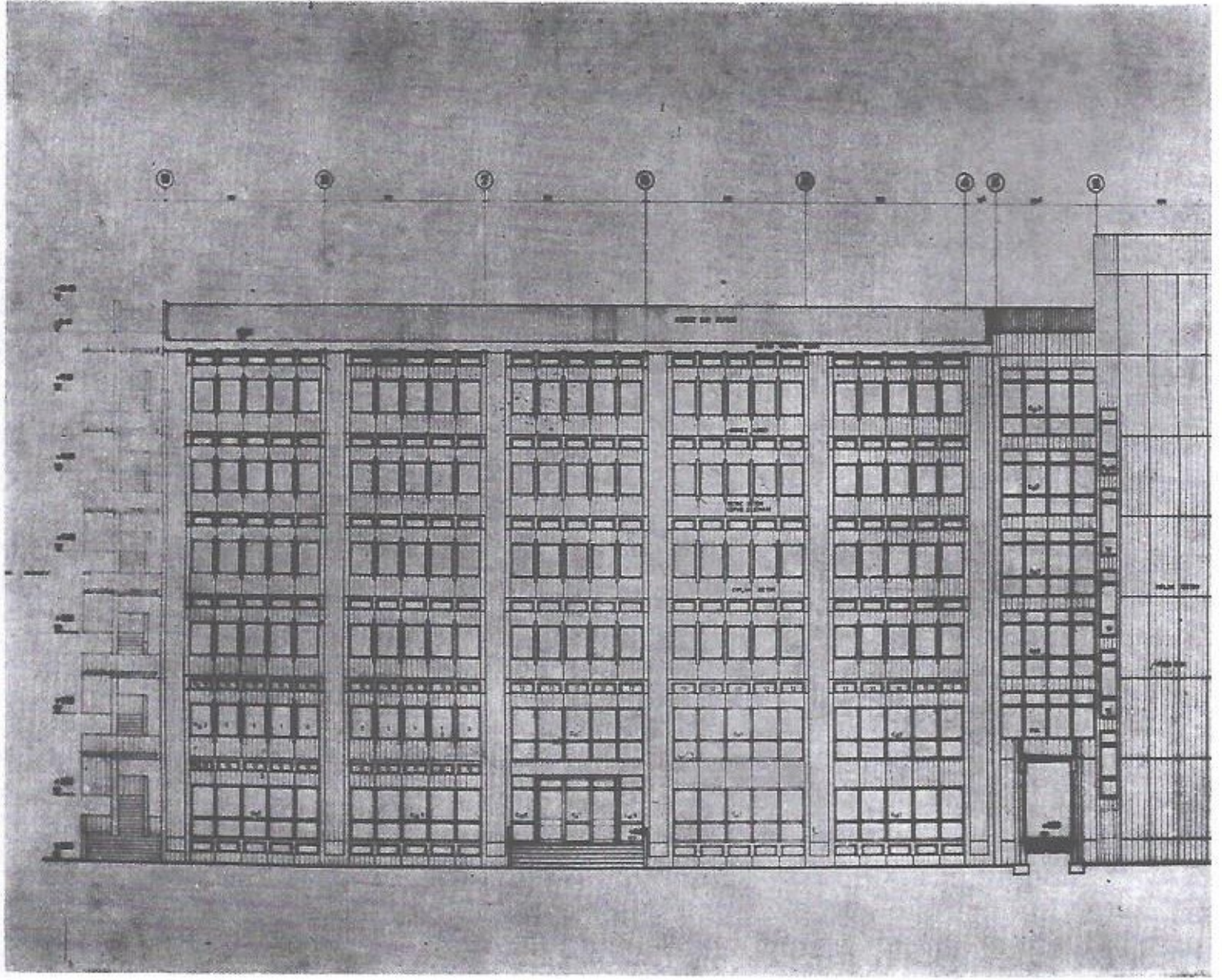
0. D. T. Ü.
GAZİANTEP KAMPUSU
ÖĞRETİM ÜYELERİ ODALARI
ve İDARE BLOKU
TIP KAP. PLANI 1/100

0 1 2 3 4 5 7^m 10 15

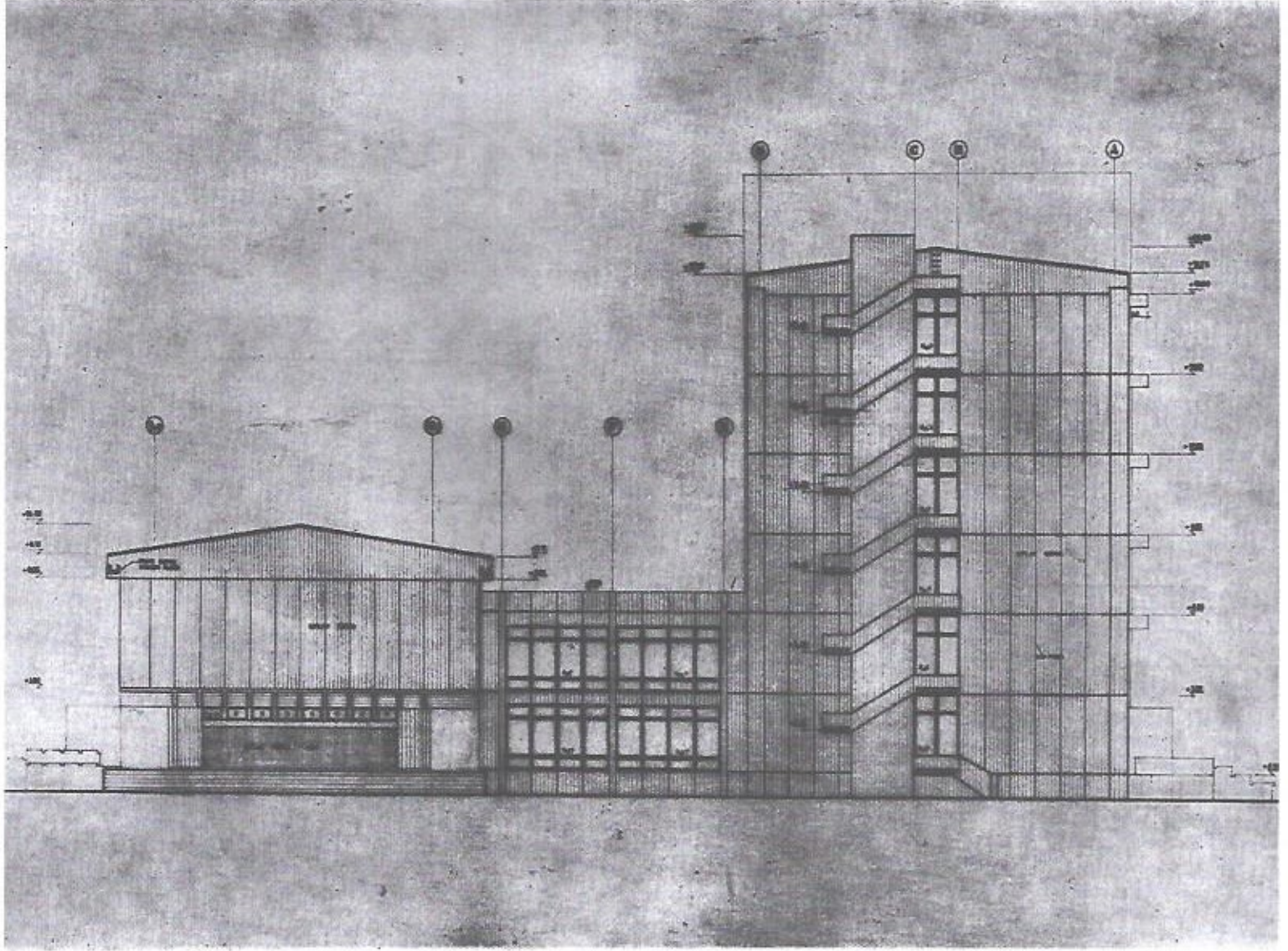
15. Planlar.

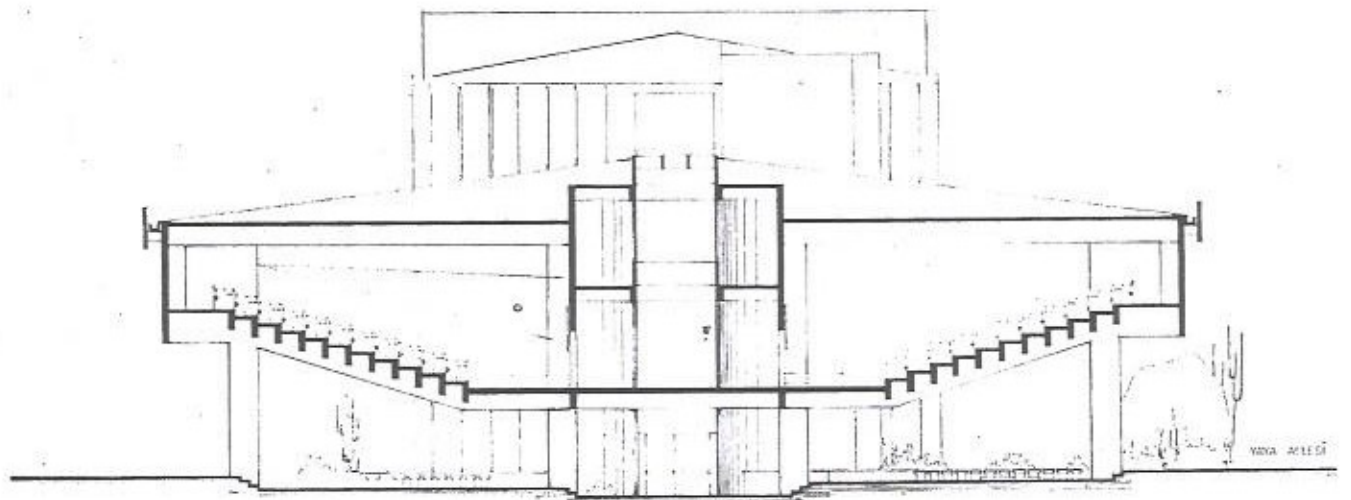
16. Öğretim üyeleri büro ve idare binaları, kesit.

17. Öğretim üyeleri büro binası, güney görünüşü.

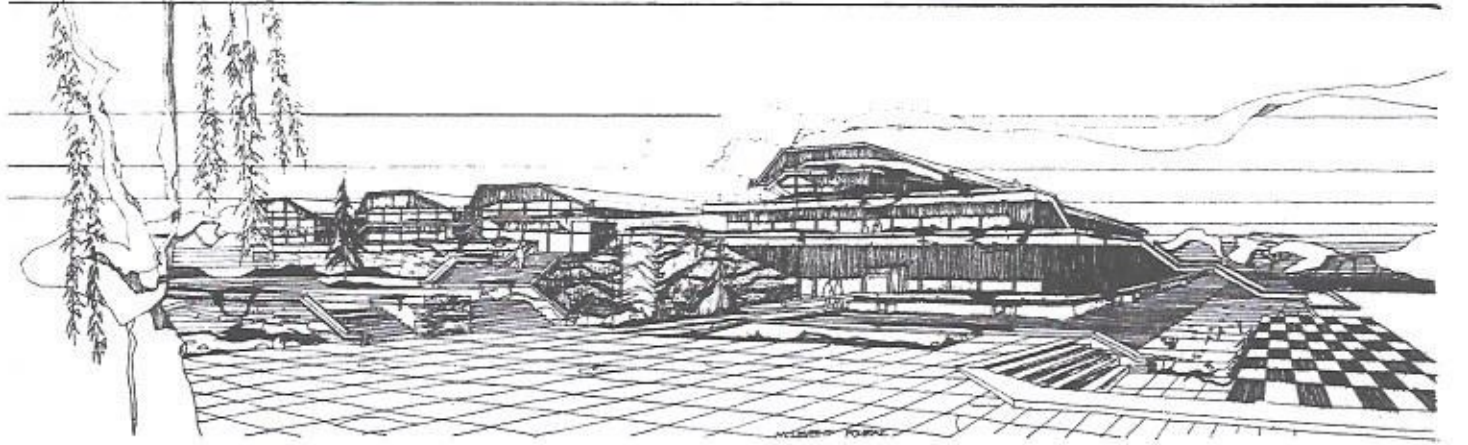
18. Öğretim üyeleri büro ve idare binası, batı görünüşü

DERS BLOKU - ANFİLERDEN - KESİT

19 Anfi bloku, kesit.

MERKEZİ KAFETERYA ve ÖĞRENCİ LOKALI

20. Forumdan kafeteryanın görünüşü.

D. MAKİNA MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Makina Mühendisliği Bölümü laboratuvarları 14.300 m² olup idari ve eğitim bloklarına bir geçitle bağlıdır. Bu geçide dik olarak tertiplenen ana dağıtım koridoru üzerinde laboratuvarlar 10. blok olarak tertiplenmiştir. Bunlardan bazıları tek, bazıları ise iki kat olarak planlanmıştır. Ağır, gürültülü, titreşimi olan ve direkt servise ihtiyacı olanlar alt katlara, hassas ölçmeler gerektirenler, çok gürültülü olmayan, fazla servisi ve trafiği bulunmayanlar üst katlara yerleştirilmiştir. Laboratuvarların genellikle kuzey ışığı alması öngörülmüş ve güneye bakan yüzlerine servis ve gerekli odalar getirilmiştir. Strüktürün seçiminde laboratuvarın iş boşluklarının temiz ve her türlü bölünmeye, büyümeye elverişli olmasına dikkat edilmiştir. Laboratuvarların yanında bir öğrenci sınıf, çizim odaları ve öğrenci kantini de bağlantı kısmında düzenlenmiştir. Üç ulaşım çekirdeği bütün sirkülasyon ve servisi sağlayacak şekilde yana dağıtım koridorları üzerine yerleştirilmiştir. Bodrum katlardaki depolara rampalar vasıtasıyla direkt vasıta ulaşımı sağlanmıştır.

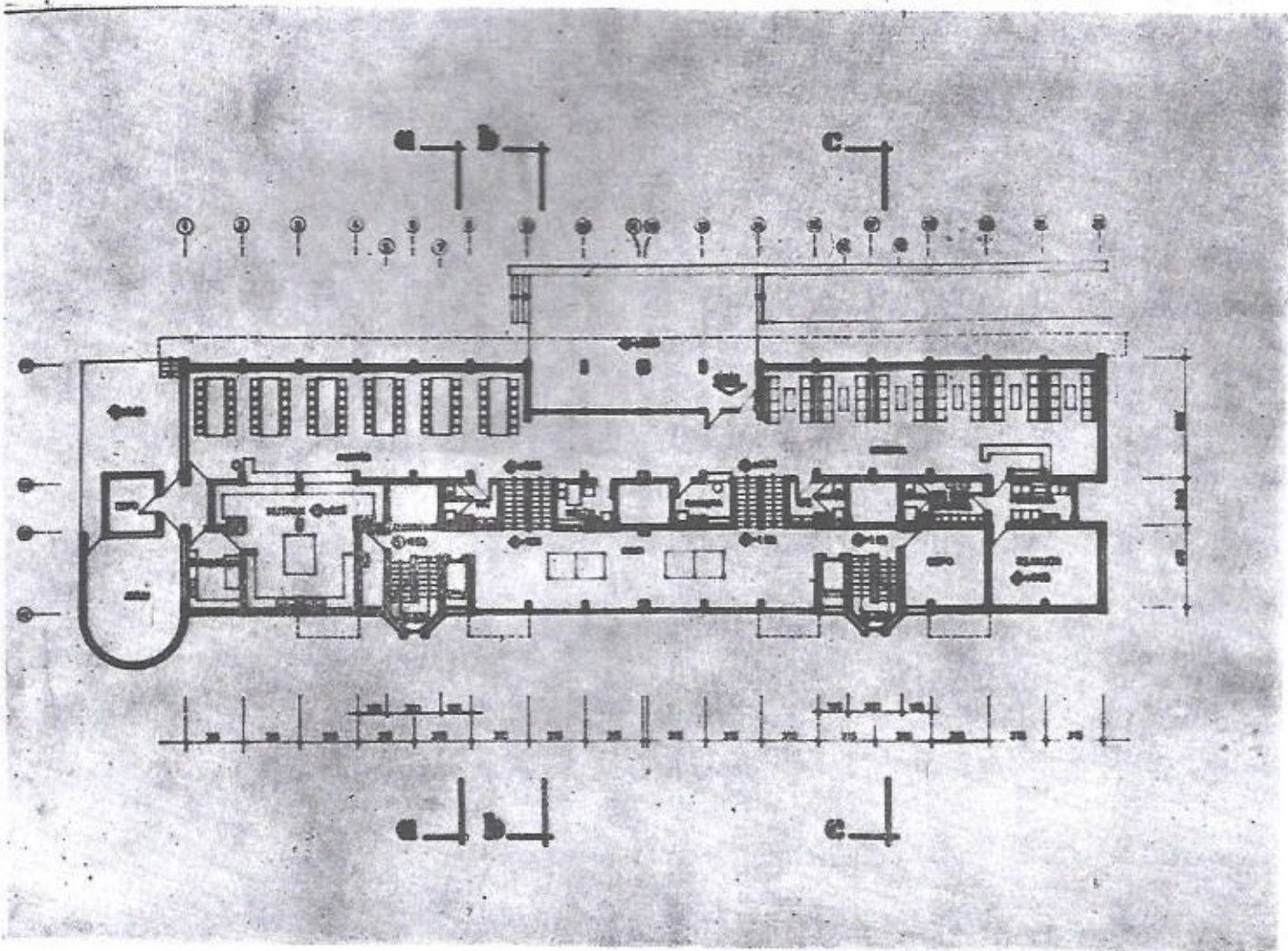
Planlamadaki yöntem laboratuvarların değişme ve iki yönde büyüebilme imkânlarını verecek şekilde olmak üzere seçilmiştir. Laboratuvarlar iki ana bölüme ayrılmakta ve bu bölümler de kendi içlerinde aşağıda görüleceği gibi, değişik tip laboratuvarlar içermektedirler.

— Üretim ve Mekanik Laboratuvarları

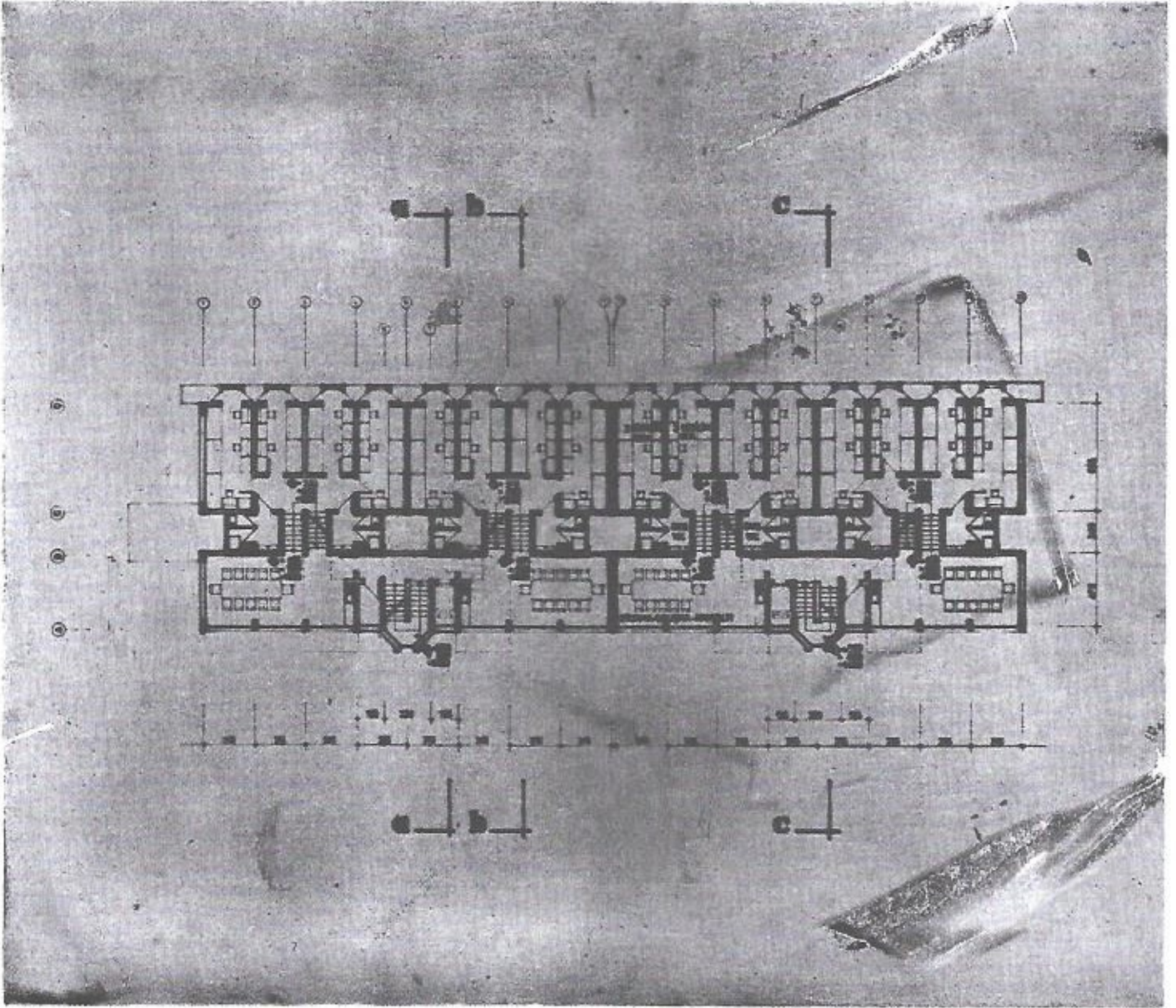
1. Teorik ve deneysel tasarım
2. Malzeme testi ve metal şekillendirme laboratuvarı
3. Genel atölyeler
4. Dinamik laboratuvarı
5. Ziraat makinaları laboratuvarı

— Isı ve Akışkanlar Laboratuvarları

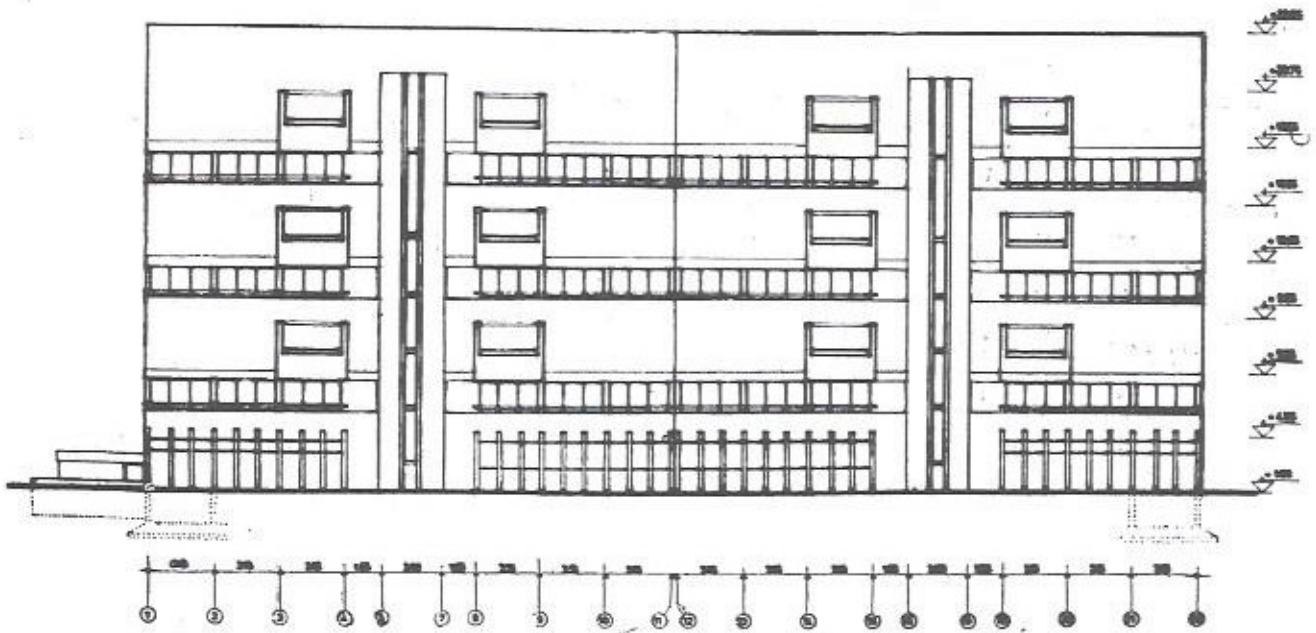
1. Gaz dinamiği
2. Akışkanlar mekaniği
3. Aerodinamik laboratuvarı
4. Isı transferi
5. Termodinamik laboratuvarı
6. Hidrolik laboratuvarı

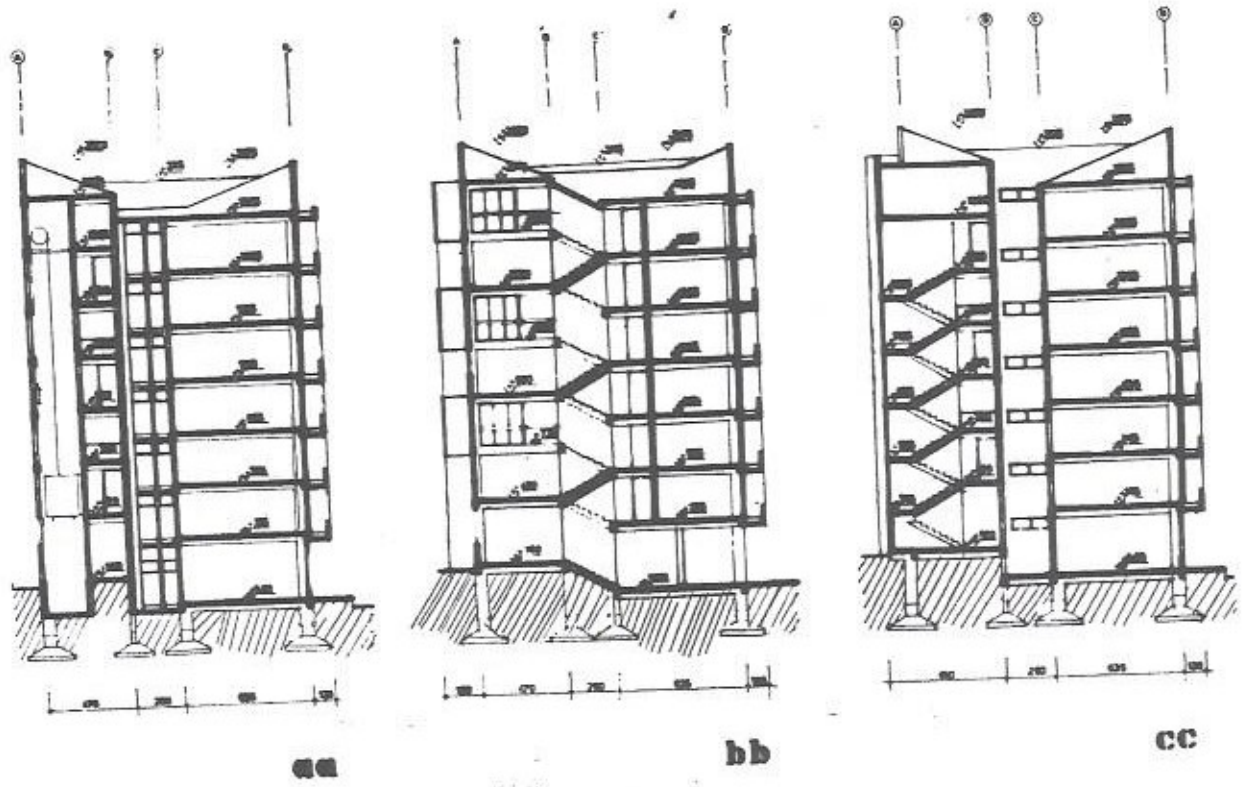
21. Yurt binâsı, zemin kat planı.

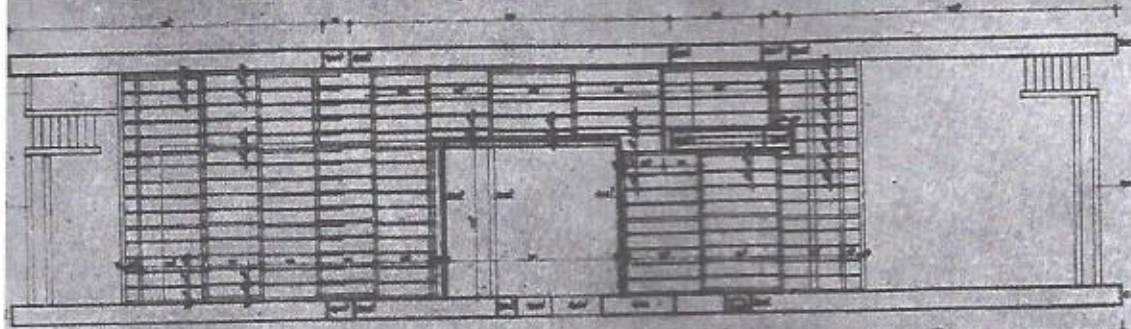
22. Yurt binası, tip katlar.

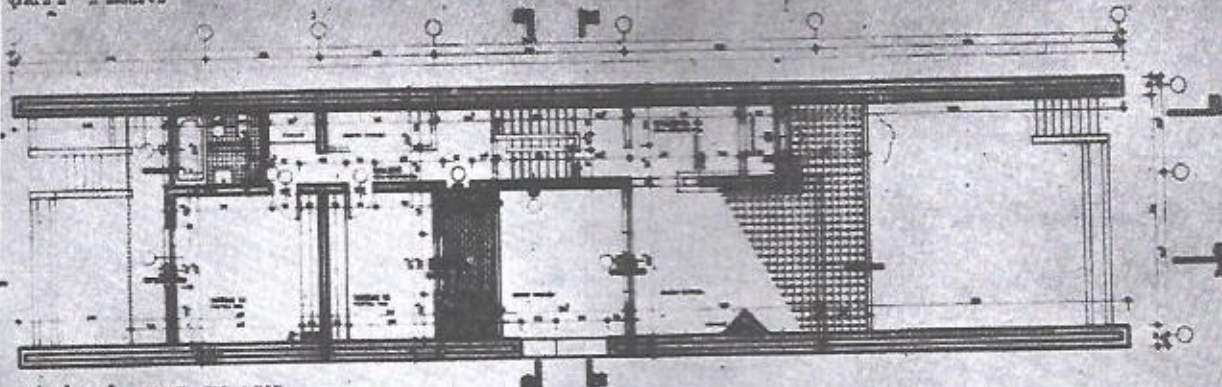
23. Yurt binası, cephe.

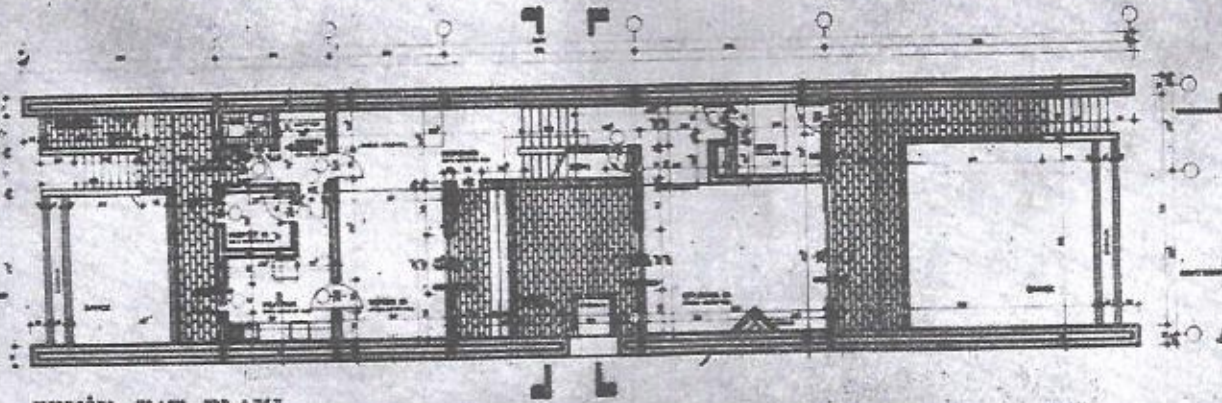
24. Yurt binası, kesitler.

ÇATI PLANI

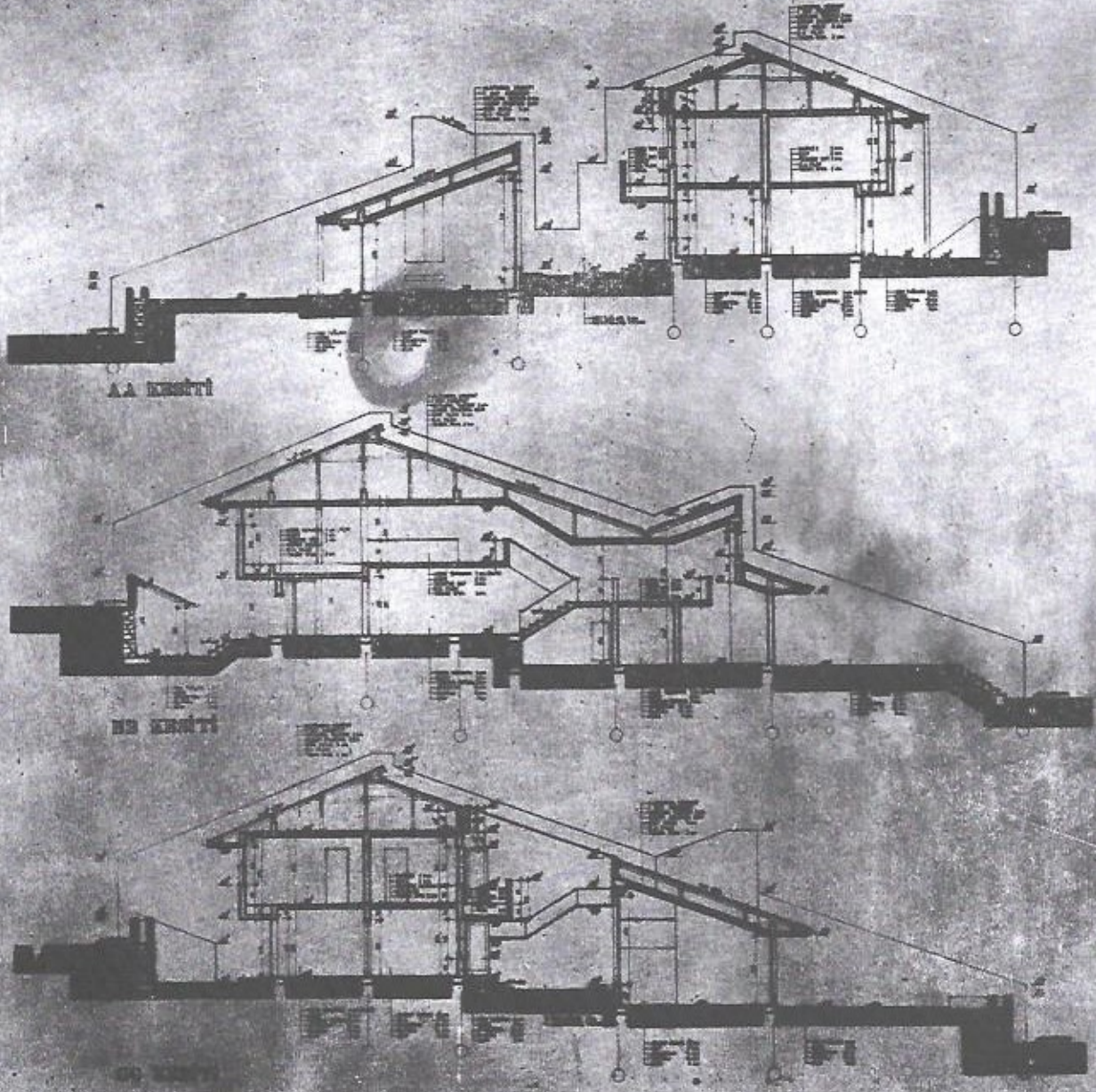
BİRİNCİ KAT PLANI

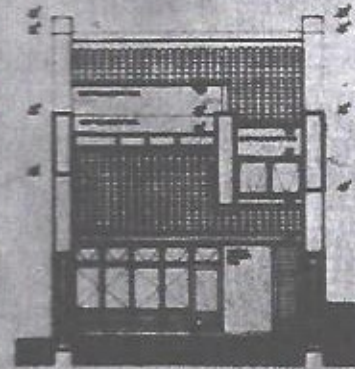
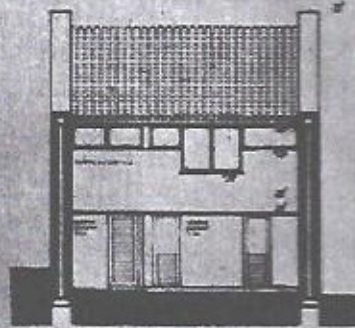
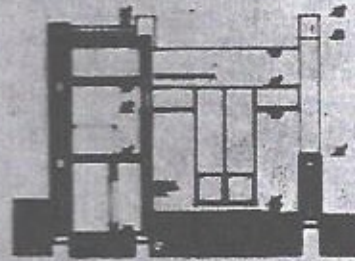
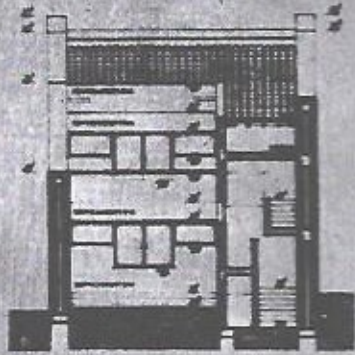
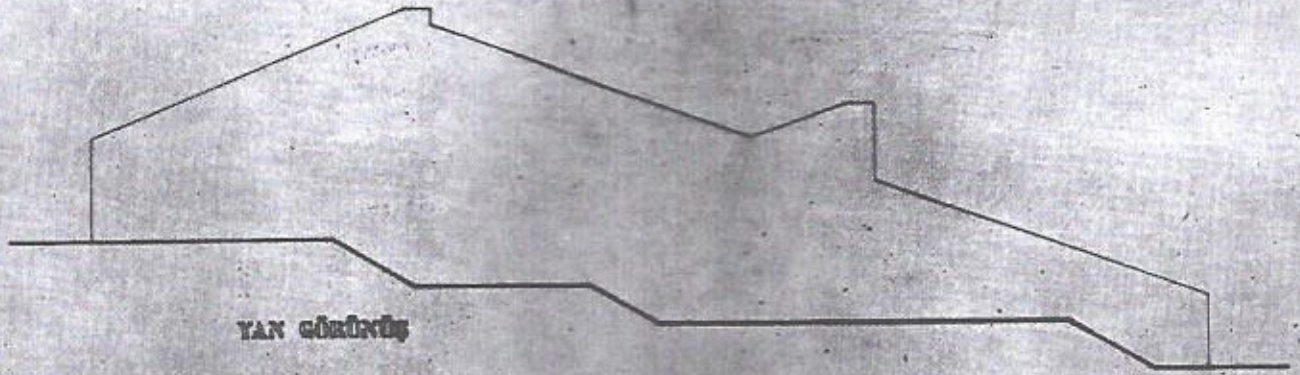
ZEMİN KAT PLANI

A TİPİ KONUT

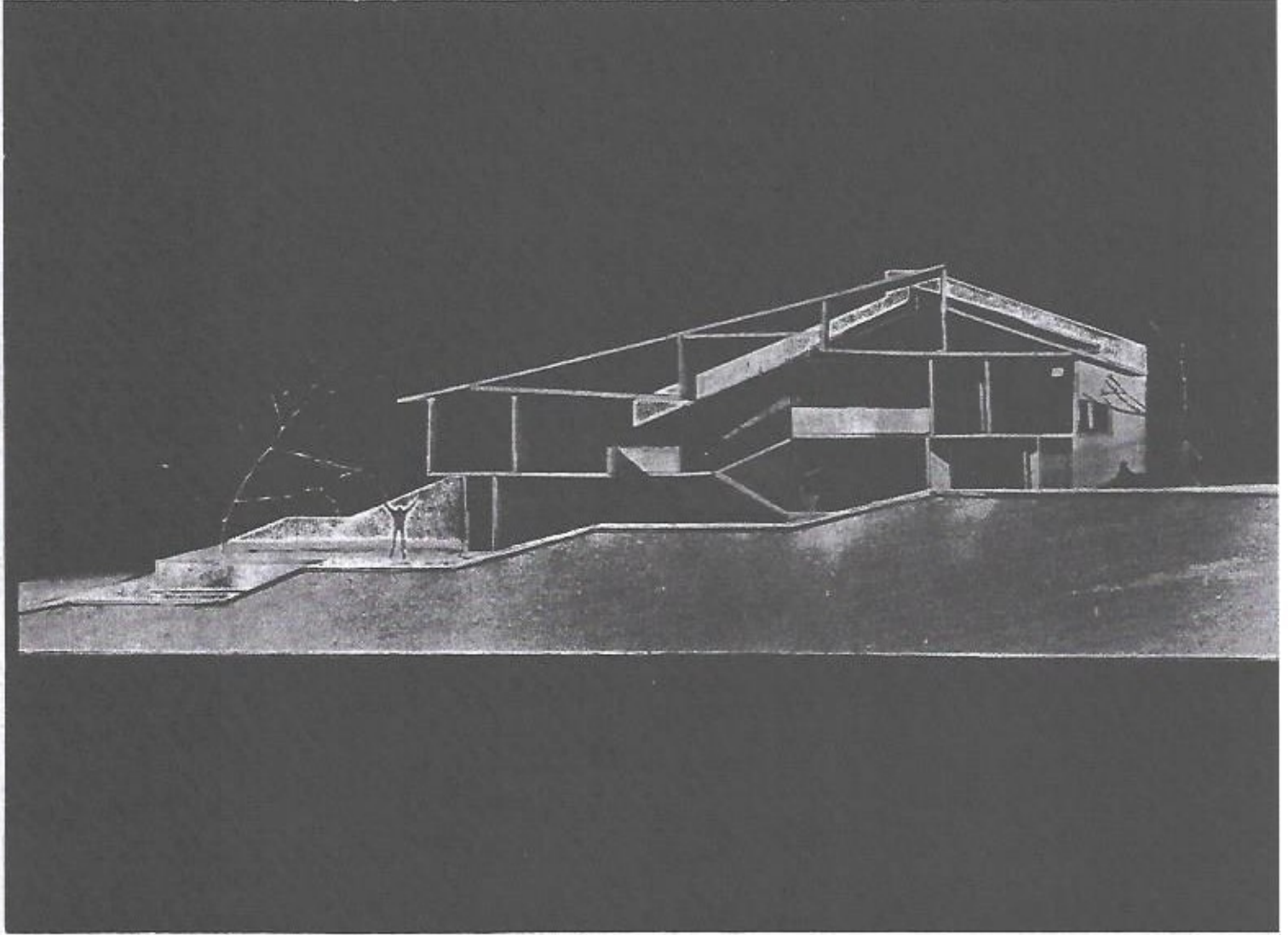
25. Öğretim üyesi lojmanları, planlar.

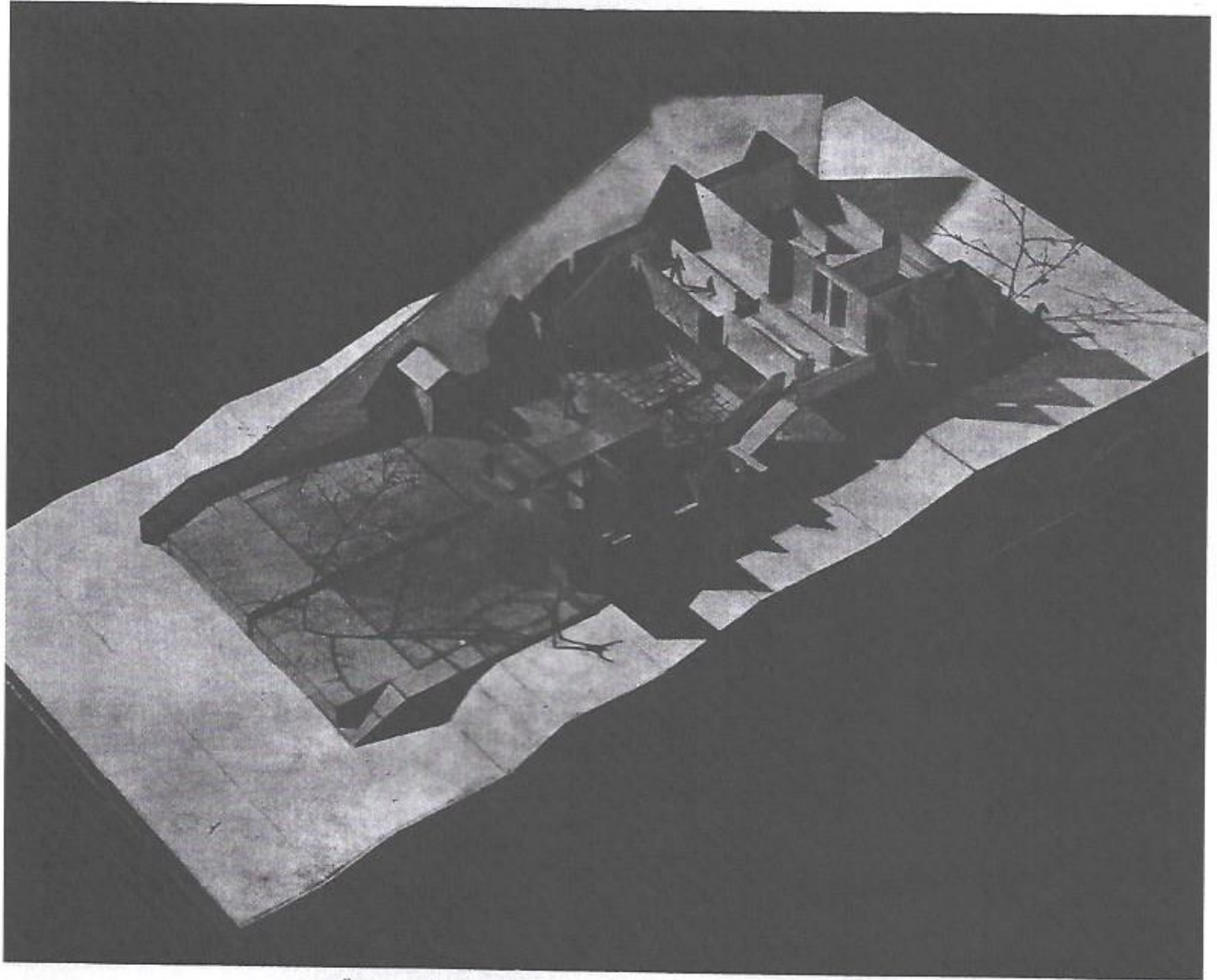
26. Öğretim üyesi lojmanları, kesitler.

27. Öğretim üyesi lojmanları, görüşler - kesitler.

28. Öğretim üyesi lojmanları, maket.

29. Öğretim üyesi lojmanları, maket.

E. ÖĞRETİM ÜYELERİ LOJMANLARI

Öğretim üyeleri için 3 farklı tipte evler planlanmış olup bunlar bahçeli ve sıra evler şeklindedir.

Gaziantep'teki geleneksel yaşantının etkilediği bir örüntü, çağdaş hayatın gereksinmelerine cevap verecek şekilde yorumlanmıştır.

Konut bölgesinde, ilkokul öncesi eğitimi için bir ana okulu düşünülmüştür. Arazinin en hakim noktasında ise bir klüp, spor tesisleri ve bunun yakınında ise konuklar için bir bina yer alacaktır.

F. ÖĞRENCİ YURTLARI

Herbiri 240'ar kişilik olarak tasarlanan öğrenci yurtları, 20'şer kişilik 12 sosyal üniteden oluşmaktadır. Ünite büyüklüğü gençlerin psiko-sosyal gelişimi için gerekli zenginlikte en küçük grup olarak seçilmiştir.

Öğrenciler, güneşe bakan 2 ve 3 kişilik çalışma-yatak odalarını paylaşacaklardır. Ayrıca bütün ünite için kuzeye, şehre bakan ve yerik iklim şartlarına uygun iki kat yüksekliğinde bir salonu paylaşacaklardır. Bu salon; dinlenme eğlenme ve grup çalışması için kullanılacak şekilde düzenlenmiş ve ayrıca çay ve kahvaltı hazırlamakta kullanılacak bir tezgâh ve galeri şeklinde bir terasla zenginleştirilmiştir.

5 öğrenci için 2 lavabo, 1 W.C. ve 1 duştan oluşan temizlik alanları 2 odaya bir tane olacak şekilde gruplanmıştır. Yapı yüksekliği, merdivenli yapıların üst sınırında seçilmiş, konforu arttırmayı mümkün kılmak için asansör boşluğu da bırakılmıştır.

Zemin katta, bir dinlenme ve eğlence salonu, bir kahvaltı salonu, kantin ve bir oyun holü düzenlenmiştir. Kahvaltı salonu, kafeterya binası yapılarına kadar o hizmeti de görecekte bir mutfak ile takviye edilmiştir.

Öğrenci başına inşaat alanı net 11.20 m²/öğrenci, brüt 18.70 m²/öğrenci civarındadır.